

సమావేశము - X
వాల్యూము - I
నెం. 1

వెల : రూ. 16-00
27 సెప్టెంబరు, 2018
గురువారం,
(శక సం. 1940,
భాద్రపదం బ. 2)

తెలంగాణ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపాలు

అధికార నివేదిక

విషయ సూచిక

I. సంతాప ప్రతిపాదనలు

... 1

తెలంగాణ శాసన పరిషత్తు

ప్రధాన అధికారులు

చైర్మన్	:	శ్రీ కె. స్వామిగౌడ్
డెప్యూటీ చైర్మన్	:	శ్రీ నేతి విద్యాసాగర్
కార్యదర్శి	:	డా. వి. నరసింహాచార్యులు
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎస్. దుర్గాప్రసాద్ శ్రీ సి.హెచ్. ఉపేందర్ రెడ్డి
సహాయ కార్యదర్శులు		శ్రీమతి వి.ఎన్. ప్రసన్నకుమారి శ్రీ బి. కమలాకర్ శ్రీమతి అలివేలు శ్రీమతి బి. ప్రమీల శ్రీమతి యస్. నాగమణి శ్రీ డి. శ్రీనివాసులు శ్రీ ఎ. సుధాకర్
చీఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీ కె. భాస్కర శ్రీనివాస్

తెలంగాణ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపాలు

అధికార నివేదిక

(పదవ సమావేశపు - మొదటి రోజు)

గురువారం, సెప్టెంబర్ 27, 2018

(సభ ఉదయం 11.00 గంటలకు ప్రారంభమైంది. గౌరవ చైర్మన్ అధ్యక్ష స్థానం వహించారు)

(జాతీయ గీతాలాపనతో సభ ప్రారంభమైనది.)

మిస్టర్ చైర్మన్:- శాసన పరిషత్తు పదవ సమావేశానికి విచ్చేసిన గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు, ఉప ముఖ్యమంత్రులు, ప్రతిపక్ష నాయకులు, మంత్రివర్గులు, ఫోర్ లీడర్స్, ప్రభుత్వ చీఫ్ విప్లు, ప్రభుత్వ విప్లు, మరియు గౌరవ సభ్యులందరికీ స్వాగతం, సుస్వాగతం. సభా నాయకులు గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రీ కె. చంద్రశేఖర్ రావు గారిని సంతాప తీర్మానాలను ప్రతిపాదించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. చంద్రశేఖర్ రావు:- భారత ప్రధానమంత్రిగా పనిచేసినటువంటి అగ్రగణ్యులలో చాలా విలక్షణమైనటువంటి వ్యక్తిత్వం గల వారిలో శ్రీ అటల్ బిహారీ వాజ్పేయి గారు ఒకరు. ప్రధానమంత్రి పదవి కంటే కూడా ఇతరత్రా పదవులలో ఆయన పోషించిన పాత్ర చాలా విలక్షణమైనది. అనేక వేదికలపైన అనేక సందర్భాలలో మన దేశ భావాలిని ఎంతో ఘనంగా ఇసుమండించేశారు అనడంలో అత్యుక్తి గాని, అతిశయోక్తి గాని లేదు. ఆ విషయంలో ఎటువంటి వివాదం కూడా లేదు. ఎందుకంటే వారి వ్యక్తిత్వ శైలి, వ్యక్తిత్వ పటిమ అటువంటిది. అనేక సందర్భాలలో చాలా క్లిష్టమైన సమస్య అనుకున్న దానిని వారి యొక్క మృదు భావతోటి, నరకమైన అప్రోచ్ తో పరిష్కరించిన వ్యక్తి ఆయన. ప్రతిపక్షంలో ఉన్నా కొన్ని సందర్భాలలో కేవలం ఒకరిద్దరు వారి పార్టీకి సంబంధించిన సభ్యులు ఉన్నా శ్రీ వాజ్పేయిగారి గౌరవం ఏనాడు తగ్గలేదు. వారు మొట్టమొదటిసారి లోక్ సభకు ఎన్నికైన భారత తొలి ప్రసంగం చేసిన తరువాత ఆ ప్రసంగాన్ని విన్న ఆనాటి ప్రధానమంత్రి శ్రీ పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూగారు ఈ యువకుడు ఏదో ఒక రోజు ఖచ్చితంగా దేశానికి ప్రధానమంత్రి అవుతారని చెప్పారు. నిజంగానే వారి మాటలను నిజం చేస్తూ సుదీర్ఘమైన రాజకీయ ప్రస్థానాన్ని కొనసాగించి భారతదేశ ప్రధానిగా అత్యున్నత పదవిని శ్రీ అటల్ బిహారీ

వాజ్పేయిగారు స్వీకరించారు. అటువంటి పదవిని స్వీకరించడమే కాదు ప్రజలకు గొప్ప విలువలను కూడా నేర్పించారు. వారి బిజేపి పార్టీ నుంచి ఒకే ఒక్క పార్లమెంటు సభ్యుడుగా ఉన్న సందర్భంలో వారు చేసిన ప్రసంగాలను నేను విద్యార్థి దశ నుండి వినేవాడిని. తమరు కూడా వినే వారు. ఆ విషయం తమరికి కూడా తెలుసు. దేశంలోని ఏ మారు మూల ప్రాంతంలోనైనా సరే వాజ్పేయిగారి ఉపన్యాసం అంటే ప్రజలు ఎంతో ఉత్సాహాన్ని చూపించేవారు. అంతేకాదు వారి ప్రసంగం సాయంత్రం 5.00 గంటల తరువాత పెట్టమని సెక్రటేరియట్ సిబ్బంది డిమాండ్ చేసేవారు. అటువంటి విలక్షణమైన, అద్భుతమైన వక్త శ్రీ వాజ్పేయిగారు. చాలా చక్కగా, గొప్పగా చెప్పదలచుకున్న విషయాన్ని ముక్కుసూటిగా, నిష్కర్షగా, నిర్దుండంగా, మృదుభాషిత్వంతో చెప్పగలిగిన గొప్ప వక్త ఆయన. He was one of the Greatest orators of the Country. పార్లమెంటులో మెజారిటీ నిరూపణ సమయంలో ఆయనకు ఒక్క ఓటు తక్కువగా ఉన్న సందర్భంలో పార్లమెంటులో దాదాపు 53 నిమిషాలపాటు ఇచ్చిన ప్రసంగాన్ని నేను ఒక్క అక్షరం కూడా పొల్లపోకుండా ఆద్యంతం చూడడం జరిగింది. బ్రహ్మాండమైన మెజార్టీతో వారి పార్టీ గెలవడానికి ఆ ఉపన్యాసమే కారణమని చెప్పవచ్చు. యావద్దేశం ఆ ఉపన్యాసం ద్వారా ప్రభావితమైనది. అంతగొప్ప ప్రభావశీలమైనటువంటి ఉపన్యాసాలు ఇచ్చే కళ తెలిసినటువంటి మహనీయుడు స్వర్గీయ శ్రీ వాజ్పేయిగారు. వారు 93 సంవత్సరాల సుదీర్ఘకాలం జీవించి, పరిపూర్ణ జీవితాన్ని కొనసాగించి, పరిపూర్ణంగా భారతరత్న బిరుదాంకితులైనారు.

చాలా మందికి చనిపోయిన తరువాత భారతరత్న అవార్డు వస్తే అతి కొద్ది మందికి మాత్రమే బ్రతికి ఉన్న సమయంలో వస్తుంది. అటువంటి అరుదైన అవార్డు బ్రతికున్నప్పుడే అందుకునే అవకాశం

وزیر اعظم صاحب، ہم نے آپ کے مانا کے ساتھ کام کیا، آپ کی والدہ کے ساتھ کام کیا اور اب آپ کے ساتھ بھی کام کرنے کا ہمیں موقع ملا۔ میں یہ سب کچھ تجربہ کی بنیاد پر کہہ رہا ہوں۔ آپ جو مسکرا رہے ہیں آپ کو ایسا نہیں کرنا چاہئے۔

అని చాలా మృదువుగా, పెద్దల యెడల అవలంబించాల్సిన సంస్కారం గురించి చెప్పిన సందర్భాన్ని కూడా చిరస్మరణీయంగా చాలా మంది చెప్పుకుంటూ ఉంటారు. నేను లోక్సభకు వెళ్ళినప్పుడు కూడా ఇటువంటి విషయాలు చెప్పుకుంటూ ఉంటాము. ఎందుకంటే చట్టసభలలో జరిగేటటువంటి ప్రసంగాలు చిరస్థాయిలో నిలిచిపోతాయి. అటువంటి విషయాలు ఎప్పుడూ కూడా ఆన్ రికార్డుగా ఉంటాయి. అటువంటి గొప్ప ఆదర్శాలను, గొప్ప వ్యక్తిత్వాన్ని, గొప్ప అభిప్రాయాలను దేశ గ్రంథాలయాలలో నమోదు చేసిన వ్యక్తులలో శ్రీ వాజ్పేయిగారు ఒకరు. ఆదర్శాలు నెలకొల్పడంలో గాని, మరొక విషయంలో గాని, చట్టసభల్లో ప్రమాణాలు నెలకొల్పడం వంటి విషయాలలో గొప్ప ఆదర్శపురుషుడు శ్రీ వాజ్పేయిగారు అని చెప్పడంలో ఎవరికీ అనుమానం ఉండాల్సిన అవసరం లేదు అధ్యక్షా. దేశహితం విషయంలో వారు ఎప్పుడూ, ఏ సందర్భంలో కూడా రాజీ పడలేదు.

వారికి హైదరాబాద్ నగరంతో గొప్ప అనుబంధం ఉంది. చాలా సార్లు వారు ఇక్కడికి రావడం జరిగింది. ప్రధానమంత్రి హోదాలో ఉన్నప్పుడు కూడా నాలుగుసార్లు హైదరాబాదులో పర్యటించడం జరిగింది. అంతకు ముందు కూడా వాజ్పేయిగారిని దేశంలో ఎవరైనా పిలుచుకోవాలంటే ఓపెన్ గా 'purse' ఇవ్వవలసి ఉండేది. అది వారి స్వంతానికి కాదు, వారి స్వార్థం కోసం కూడా కాదు అధ్యక్షా. అట్లాంటి నాయకులు భారతదేశంలో అప్పట్లో ఇద్దరే ఉండేవారు. దక్షిణ భారతదేశంలో శ్రీ కరుణానిధిగారు, ఉత్తర భారతదేశంలో శ్రీ అటల్ బిహార్ వాజ్పేయిగారు. వారు ఆజన్మ బ్రహ్మచారి. వారికి వ్యక్తిగతంగా భార్య, పిల్లలు, కుటుంబం లేదు. వారికి దత్తత తీసుకున్న ఒక అమ్మాయి ఉంది తప్ప వ్యక్తిగతం అంటూ ఏమీ లేదు. వారు నమ్మిన సిద్ధాంతం కోసం చివరి వరకు నిలబడిన వ్యక్తి ఆయన. నేను, ప్రాఫెసర్ జయశంకర్ గారు కూడా అమితంగా ఇష్టపడే వ్యక్తి ఆయన అనే విషయం తమరికి కూడా తెలుసు. నమ్మిన సిద్ధాంతం మీద ఎట్టి పరిస్థితుల్లో, ఎప్పుడూ కూడా రాజీ పడ్డ వాళ్లు కాదు. అలాగే ప్రాఫెసర్ జయశంకర్ గారు కూడా అదే కోవకు చెందిన వ్యక్తి.

1969వ సంవత్సరంలో తెలంగాణ ఉద్యమ ప్రారంభంలో ఆయననెంటు ఎవరూ ఉండేవారుకాదు. ఒక సందర్భంలో నేను తమాషాగా ఏం చేసేవారు, ఎలా ఉన్నారని అడిగితే ఆయన చెప్పారు. అక్కడో ఇక్కడో లెక్కలు తీయడం, బడ్జెట్ వచ్చినప్పుడు లెక్కలు తీయడం, ఎంత అన్యాయం జరుగుతుందో రికార్డు చేయడం, చుక్కతెగి పడినట్లు ఎవరన్నా పిలిస్తే సమావేశాలకు వెళ్లడం లాంటివి చేసేవాళ్లమని, ఆ సమావేశాలకు పది లేదా ఇరవై మంది వచ్చేవారని

చెప్పేవారు. ఆ పది లేదా ఇరవై మందితో ఏమవుతుందనుకున్నారని అడిగితే, ఎప్పటికైనా మీలాంటి యువకులు వస్తారు అప్పటివరకు జై తెలంగాణ అనే వాళ్లు ఒక పది మంది అన్నా మిగిలి ఉండాలని చెప్పారు. అంతటి కమిట్ మెంట్ వారిది. అవహేళన చేస్తున్నా, అమూనవరుస్తున్నా, ఒక వ్యక్తిగా మిగిలిపోయే పరిస్థితి వచ్చినా తాను నమ్మిన సిద్ధాంతాన్ని మాత్రం వదలలేదు. వాజ్పేయిగారితో పాటు మన రాష్ట్రం నుంచి శ్రీ జంగారెడ్డిగారు ఒక్కరే ఎం.పీగా ఉన్నారు. ఒక సందర్భంలో ఇద్దరు మాత్రమే ఉన్నా కూడా వాజ్పేయిగారు ఎప్పుడూ కూడా అధైర్యం చెందలేదు. తమ సిద్ధాంతాన్ని ఎప్పుడూ వదిలిపెట్టలేదు, మడమ తిప్పలేదు. ఆ విలువల కోసం చివరికంటా కూడా పోరాడిన చాలా గొప్ప వ్యక్తి. శ్రీ వాజ్పేయిగారు ప్రధానమంత్రిగా ఉన్నప్పుడే హైదరాబాదులో ఉన్న ఎంఎంటిఎస్ రైలు మార్గాన్ని కూడా ఆమోదించారు అది కూడా మనకు ఒక తీసి జ్ఞాపకమే. ఆగస్టు 16, 2018 నాడు 93 సంవత్సరాల జీవితం చివరి దశలో కొంత అనారోగ్య బాధలు ఎదుర్కొని పరమపదించిన విషయం తెలుసుకొని యావత్తు భారతదేశం కన్నీరుగార్చింది. వారి యొక్క స్ఫూర్తివంతమైన జీవితం భావితరాలకు స్ఫూర్తిగా ఉండాలని, వారి జ్ఞాపకాలు, వారి యొక్క చర్యలు ఈ దేశానికి, ఈ దేశ యువతకు అందించాలని అవి సమాజానికి, సంఘానికి భవిష్యత్తులో అవసరమవుతాయి. అందువల్ల రాజకీయాలలో ఆయన ప్రదర్శించిన పరిణతి గాని, ఆయన నెలకొల్పిన విలువలు, చట్టసభల్లో వారు నిర్వహించిన అభినివేశం, హుందాతనం మొదలైన లక్షణాలు భవిష్యత్తు తరాలకు, మనందరికీ అవసరం అధ్యక్షా.

హైదరాబాదులో శ్రీ అటల్ బిహార్ వాజ్పేయి గారి స్మారకార్థం ఒక స్మారక భవనం నిర్మించడానికి ఒక ఎకరం స్థలం కేటాయించాలని, వారి స్థాయికి తగిన స్థాయిలో శాశ్వతంగా ప్రజలు జ్ఞాపకం ఉంచుకునే పద్ధతిలో వారి విగ్రహాన్ని కూడా ఘనంగా ప్రతిష్ఠించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకున్నది. శాసన మండలి సభ్యులైన శ్రీ రామ చంద్రరావుగారు మరియు కొంత మంది భారతీయ జనతా పార్టీ సభ్యులు ఈ విషయంగా నాదగ్గరకు వచ్చి చర్చించిన అనంతరం, ఆరోజే నిర్ణయాలు తీసుకొని అధికారులకు ఆదేశాలు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. స్థల నిర్ధారణ మరియు విగ్రహ నిర్ధారణ చేయడం కోసం అధికారులు ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు.

అధ్యక్షా, అంతటి మహనీయులు పరమపదించిన సందర్భంలో, ప్రత్యేకమైన పరిస్థితుల్లో శాసన పరిషత్తు సమావేశాలు నిర్వహిస్తున్న సందర్భంలో వారికి నా పక్షాన, తెలంగాణ రాష్ట్ర పక్షాన, తెలంగాణ శాసన పరిషత్తు పక్షాన మరియు అందరి పక్షాన ప్రగాఢ

సానుభూతిని, సంతాపాన్ని తెలియజేస్తూ వారి కుటుంబ సభ్యులకు ఈ సందర్భంగా నా యొక్క సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్:- శ్రీ పబ్లిక్ అలీగారు శ్రీ అటల్ బిహార్ వాజ్పేయి గారి సంతాప తీర్మానం గురించి మాట్లాడవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ అలీ పబ్లిక్ (శాసనసభ నియోజకవర్గం):- నాకు శ్రీ అటల్ బిహార్ వాజ్పేయి గారి సంతాప తీర్మానం గురించి మాట్లాడేందుకు అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు చైర్మన్ గారు. ఈరోజు తెలంగాణ శాసన పరిషత్తులో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కే. చంద్రశేఖర్ రావుగారు సంతాప తీర్మానం ప్రవేశపెట్టారు. ఈ సంతాప సభలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు మాజీ ప్రధానమంత్రి, భారతరత్న అవార్డు గ్రహీత శ్రీ వాజ్పేయి గారి గురించి మాకు తెలియని చాలా విషయాలను వివరంగా మా దృష్టికి తీసుకొచ్చినందుకు ధన్యవాదాలను తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ అటల్ బిహార్ వాజ్పేయిగారు డిసెంబర్ 25, 1924వ సంవత్సరంలో 'గ్వాలియర్'లో జన్మించారు. ఆయన 'గ్వాలియర్'లో జన్మించినప్పటికీ రాజకీయ ప్రస్థానం మాత్రం ఉత్తర ప్రదేశ్ నుండి ప్రారంభమైనది. 1957లో మొదటిసారిగా లోక్ సభ ఎం.పి.గా ఎన్నికైన తరువాత గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రీ కే. చంద్రశేఖర్ రావుగారు చెప్పినట్లు తన మొదటి ప్రసంగంతోనే అప్పటి ప్రధానమంత్రి శ్రీ పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూగారి దృష్టిని ఆకర్షించారు. ఈ అబ్బాయి ఏదో ఒక రోజు ఈ దేశానికి ప్రధానమంత్రి అవుతారని మెచ్చుకోవడం జరిగింది. శ్రీ వాజ్పేయిగారు పదిసార్లు లోక్ సభకు, రెండు సార్లు రాజ్యసభకు, చాలా కాలం పార్లమెంటు సంబంధించిన పదవులలో కొనసాగారు. ఒకసారి 13 రోజులు, మరొకసారి 13 మాసాలు, ఇంకొకసారి 5 సంవత్సరాలు ప్రధానమంత్రిగా మూడుసార్లు పని చేశారు. తాను విదేశాంగ మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు పౌరులకు పాస్ పోర్టులు జారీ చేసే విషయంలో చాలా సమస్యలు ఉండేవి. అలాంటి సమస్యలను తొలగించి సులభంగా పాస్ పోర్టులను తీసుకునే విధానాలను ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండే విధంగా చేశారు. దేశంలో ఉన్న కుల, మత, వర్గ సంబంధం లేకుండా గల్ఫ్ దేశాలకు వెళ్లే వాళ్లు కూడా పాస్ పోర్టు తీసుకోవడంలో సులభ పద్ధతి చూసి ప్రతి ఒక్కరు ఆయనను మెచ్చుకున్నారు. మేము యువకులుగా ఉన్నప్పుడు కాంగ్రెస్ పార్టీలో కొనసాగుతున్నప్పటికీ శ్రీ అటల్ బిహార్ వాజ్పేయిగారు వస్తున్నారంటే దూరం నుండి గాని లేదా ఎత్తైన భవనాలపై నిలబడి ఆయన ఉపన్యాసాలను వినేవాళ్లం.

جب کبھی ٹی وی ہو کہ ریڈیو واجپائی جی کچھ کہتے تو ان کے بیان کو میں پابندی کے ساتھ سماعت کرتا تھا۔ انہوں نے کبھی بھی اپنے بیان میں مذہب و علاقوں کے تعلق سے بات نہیں کی تازہ ترین حالات پر اظہار خیال ان کی فطرت میں شامل تھا۔ ابھی ہمارے سی ایم صاحب نے کہا کہ بی جے پی کے دو ایم پیز رہنے کے باوجود جب کبھی پارلیمنٹ جاتے تو کبھی ارکان پارلیمان ان کا خیر مقدم کرتے تھے وہ اعلیٰ کردار کے حامل شخص تھے جنہوں نے ملک کیلئے اپنی پوری زندگی لگا دی۔ وہ 10 سال میں تین دفعہ وزیر اعظم کے عہدہ پر فائز رہے۔ ہمیں ان پر بجا طور پر ناز ہے ان کے کئی ایک کارنامے بھی ہیں۔ میں زیادہ وقت لینے بغیر یہی کہوں گا کہ یہ بہت اچھی بات ہے کہ ہمارے چیف منسٹر صاحب نے انجمنی واجپائی صاحب کی ایک یادگار کی تعمیر کا فیصلہ کیا ہے جس کی ہم تائید کرتے ہیں۔ کبھی واجپائی صاحب سے کہا جاتا تھا کہ ان کا آر ایس ایس سے تعلق ہے۔ خیر وہ کسی بھی پارٹی سے کیوں نہ تعلق رکھتے ہوں ہماری دانست میں وہ اچھی شخصیت کے مالک تھے۔ انہوں نے کبھی بھی مذہبی تفریق نہیں کی۔ جب کجرات میں فسادات ہوئے تھے تو اس وقت انہوں نے ارباب اقتدار کو کھری کھری سنائی تھی کہ اپنے مفوضہ فرائض پر عمل کرنا پائے۔ پاپے وہ چیف منسٹر اور وزیر اعظم ہی کیوں نہ ہو۔ ملک کے تمام مذاہب ایک ہیں جس وقت واجپائی نے کجرات میں یہ بات کہی تھی اس وقت وہ ملک کے وزیر اعظم تھے۔ ایک ایسی اعلیٰ ظرف شخصیت کی موت پر ہم غم کا اظہار کرتے ہیں اور چیف منسٹر صاحب کے موقف کی تائید کرتے ہیں۔

11.20 |శ్రీ ఎన్. రామచంద్రరావు(పట్టభద్రుల నియోజక వర్గం - మహబూబ్ నగర్, రంగారెడ్డి మరియు హైదరాబాద్):-

అధ్యక్షా, భారతదేశ మాజీ ప్రధాన మంత్రి శ్రీ వాజ్ పేయిగారి వ్యతిపత్త వన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కె. చంద్రశేఖర రావుగారు ఈ సభలో సంతాప తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టి, అందులో భాగంగా వారి గురించి మాట్లాడుతూ ఎన్నో విషయాలు చెప్పారు. ఆనాటి రాజకీయవేత్తలలో కొంతమంది నాయకులు మాత్రమే యువతని ప్రభావితం చేసి, వారిని రాజకీయాల వైపుకి మళ్లించగలిగారు. అదే విధంగా స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం గాంధీగారిని గాని, లేదా నెహ్రూ గారిని గాని చూసి యువకులు రాజకీయాల్లోకి రావడం మనకు తెలుసు. కాని స్వాతంత్ర్యం తరువాత కూడా యువత రాజకీయాల్లోకి రావడానికి కారణమైనటువంటి వ్యక్తుల్లో శ్రీ వాజ్ పేయిగారు ఒకరు. A.B.V.P. అనే పేరుతో ఏర్పాటైన విద్యార్థి సంస్థ ఆయన పేరుతో కలవడం యాదృచ్ఛికం. అదే విధంగా జాతీయ భావన పట్ల వారు ఆకర్షితులై, ఆ దిశగా వచ్చే యువత వాజ్ పేయిగారి భావాల పట్ల ఆకర్షితులు కావడం జరిగింది. ఈ మధ్య వారు వ్రాసిన కొన్ని కవితలు కూడా వెలుగులోకి వచ్చాయి. వారు మంచి రాజకీయ నాయకుడిగానే కాదు, మంచి కవిగా కూడా పేరు పొందారు. సైద్ధాంతికంగా పాటలు వ్రాయడమే కాకుండా, మనసులని కదిలించే మంచి పాటలు అనేకం వ్రాయడం జరిగింది. ఆ కవితల్లో వారి సున్నితమైన హృదయం వ్యక్తమవుతుంది. వారికి ఎంత సున్నితమైన హృదయం ఉందో, అవసరమైనప్పుడు అంత కఠిన చర్యలు తీసుకునే సత్తా కూడా వారికి ఉందని పోఖ్రాన్ అణు పరీక్షలు మనకు తెలియజేస్తాయి. ఎప్పుడైతే పోఖ్రాన్ న్యూక్లియర్ బ్లాస్టింగ్ జరిగిందో ఆనాడు భారతదేశ ప్రతిష్ట ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఇనుమడించింది.

కాని, ప్రపంచ దేశాలు మన దేశం పైన అప్పటినుంచి ఎన్నో ఆంక్షలు విధించడం జరిగింది. దాని వలన మన దేశంలో ఆర్థిక మాంద్యం ఏర్పడింది. జపాన్, ఫ్రాన్స్ వంటి అనేక దేశాలు మన దేశం మీద ఆర్థిక ఆంక్షలు విధించినప్పటికీ కూడా, శ్రీ వాజ్ పేయిగారి పరిపాలనా దక్షత వలన భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను ఎకనామిక్ రెసెస్ నుండి బయటకు తీసుకువచ్చి గాడిలో పెట్టారు. అంతేకాకుండా, ప్రతి కుటుంబానికి గ్యాస్ కనెక్షన్, ఎం.పి.లకు కూడా గ్యాస్ కోటా కేటాయించి, కోరిన వెంటనే ఒకటి కాదు, రెండు గ్యాస్ సిలెండర్లు ఇచ్చే విధంగా ఏర్పాటు చేశారు. అదే విధంగా టెలిఫోన్ కనెక్షన్లు, ఆన్ డిమాండ్, లభించే విధంగా వాజ్ పేయిగారి ప్రభుత్వంలో మనం చూశాము. అంతే కాకుండా దేశ వ్యాప్తంగా స్వర్ణ చతుర్భుజి రోడ్లు, ప్రధాన మంత్రి గ్రామీణ సడక్ యోజన వంటి పథకాల ద్వారా

స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన అనేక సంవత్సరాల పాటు తారు రోడ్లు చూడని గ్రామాలకు మంచి రహదారుల వసతిని కల్పించడం జరిగింది. ఇందుకొరకు అరవై వేల కోట్ల రూపాయలను ఖర్చుపెట్టి, ప్రతి గ్రామానికి తారు రోడ్లను ఏర్పాటు చేయడం వలన, గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థను కూడా బలపడడం జరిగింది. He is not only a man of emotions, but a man of development also. భారతదేశం యొక్క ఆర్థిక వ్యవస్థని మెరుగుపరచి, దేశ ముఖచిత్రాన్ని మార్చినటువంటి వ్యక్తి శ్రీ వాజ్ పేయిగారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత కాలాన్ని golden period in the History అని కొందరు ఆనాడు పేర్కొన్నారు. శ్రీ వాజ్ పేయిగారి పరిపాలనను మనం మరిచి పోవడానికి వీలేదు. దాదాపు వారు ఆరు సంవత్సరాల పాటు దేశాన్ని పరిపాలించారు. It was a golden period.

తరువాత కాలంలో శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు గారు ప్రధాన మంత్రి అయినప్పుడు, ఐక్యరాజ్య సమితిలో కాశ్మీర్ అంశం గురించి మాట్లాడేందుకు ఎవరిని పంపించాలి అనే ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు, he found that Sri Vajpayee was a suitable person to raise India's concern and India's voice. ఆ రోజు చాలా విజయవంతంగా మన దేశం తరపున కాశ్మీర్ అంశాన్ని శ్రీ వాజ్ పేయిగారు అంతర్జాతీయ వేదికపైన వినిపించడం జరిగింది. శ్రీ లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారు "జై జవాన్, జై కిసాన్" అనే నినాదాన్ని వ్యాప్తి చేయగా, శ్రీ వాజ్ పేయిగారు సైంటిఫిక్ డెవలప్ మెంట్ గురించి ఆకాంక్షిస్తూ, పోఖ్రాన్ న్యూక్లియర్ బ్లాస్ట్, ఇన్ శాల్-1 మరియు ఇన్ శాల్-2 అని రకరకాలైన ఉపగ్రహాలను శ్రీహరికోట నుండి పంపిస్తూ, కొత్త నినాదం తెచ్చారు. అదే - "జై జవాన్, జై కిసాన్, జై విజ్ఞాన్". ఆ రకంగా దేశంలో ఉన్న శాస్త్రవేత్తలందరికీ ఎంతో ప్రోత్సాహం లభించింది. ఇటువంటి మహోన్నత వ్యక్తి మన దేశ ప్రధాన మంత్రి కావడమే కాకుండా, అన్ని రాజకీయ పార్టీల వాళ్లు విభేదాలను మరిచి, అభిమానించి, ఆదరించినటువంటి వ్యక్తి వారి మృతి దురదృష్టమే అయినప్పటికీ, రాజకీయ నాయకులందరికీ వారి యొక్క స్ఫూర్తి ఉండాలని, రాబోయే తరాల వారు విలువలతో కూడిన రాజకీయాలను ముందుకు తీసుకుపోవాలని, అటువంటి గొప్ప వ్యక్తిని మనందరం ఆదర్యంగా తీసుకోవాలని ఈ సభ ద్వారా కోరుతూ, నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చిన తమకు నా ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పాతూరి సుధాకర్ రెడ్డి(ఉపాధ్యాయ నియోజకవర్గం - మెదక్, నిజామాబాద్, ఆదిలాబాద్ మరియు కరీంనగర్):-
అధ్యక్షా, శ్రీ అలల్ బిహారి వాజ్ పేయిగారు అసమాన్య రాజకీయవేత్త మరియు భారతదేశ ముద్దుబిడ్డ కూడా. మా సభానాయకుడు

మరియు రాష్ట్రముఖ్యమంత్రి శ్రీకె. చంద్రశేఖరరావుగారు వాజ్పేయి గారి వ్యక్తిత్వం గురించి, ఆదర్శప్రాయమైన వారి విలువల గురించి సవివరంగా చెప్పారు. అలాగే తదుపరి మాట్లాడిన వక్తలు కూడా వివరించారు. అయినప్పటికీ కూడా ఒక ఉపాధ్యాయుడిగా, నా బాధ్యతను గుర్తించి శ్రీ వాజ్పేయిగారి గురించి రెండు మాటలు మాట్లాడదలచుకున్నాను. అందుకు అవకాశమిచ్చిన మీకు ముందుగా నా ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను.

శ్రీ వాజ్పేయిగారు దేశం గర్వించదగిన వ్యక్తి మాత్రమే కాదు, మంచి సాహితీవేత్త. మంచి విజ్ఞానవంతుడు. ఆంగ్లం, సంస్కృతం, హిందీ ఇలా ఒక భాషలో కాదు, అన్నిటిలోనూ వారు ప్రవీణులు. డిప్యూటీ సెక్రటరీ పట్నా పొందిన మంచి మేధావి. వారి ప్రసంగం అనర్గళంగా సాగిపోయేది. భాష మీద పట్టు ఉన్నవారు. అనర్గళంగా ఉపన్యసించగలరు. శ్రీ వాజ్పేయిగారు 1957లో మొదటిసారిగా పార్లమెంటులో అడుగుపెట్టినప్పుడు, ఆ సమావేశాలలోనే వారి ప్రతిభను ఆనాటి ప్రధాని శ్రీ జవహర్లాల్ నెహ్రూ గారు గుర్తించి, వాజ్పేయిగారూ, మీరు ఏనాడో ఒకనాడు ఈ దేశ ప్రధాని అవుతారని చెప్పడం జరిగింది. అంటే ప్రసంగాలు చేయడానికి ముందుగా భాష మీద పట్టు ఉండాలి. భాష మీద పట్టు ఉంటే, ప్రజలను మెప్పించి, వారి అభిమానం పొందుతారు. మా ముఖ్యమంత్రిగారిని నేను గమనిస్తుంటే, వారికి శ్రీ వాజ్పేయిగారు ఆదర్శంగా ఉన్నట్లు కనబడుతున్నది. ఏ విషయమైనా కాని సాధారణ జనానికి విడమరించి చెప్పగలిగే యుక్తి వారికి ఉన్నది.

ఇంతకుముందు శ్రీ రామచంద్రరావుగారు చెప్పినట్లు భాష మీద పట్టు సాధించిన శ్రీ వాజ్పేయిగారు ఏ విషయం గురించైనా అనర్గళంగా మాట్లాడగల సమర్థులు. వారి ఉపన్యాసాలు హాస్యోక్తులతో నిండి, అందరికీ సులభంగా అర్థమయ్యే విధంగా ఉండేవి. మా చిన్నతనంలో శ్రీ వాజ్పేయిగారు హైదరాబాద్ కి వస్తున్నారంటే ఎంతో ఉత్సాహంగా ఆ సభలకు వరుగెత్తుకు వచ్చేవాళ్ళం. సాయంత్రం ఐదు గంటల వరకు నిజాం కళాశాల మైదానం ఖాళీగా ఉండేది. ఆరు గంటలు కాగానే మొత్తం కిక్కిరిసి పోయిన ఉదంతాలు మేము కళ్ళారా చూశాము. ఆ రకంగా వారి ప్రసంగాలు ప్రజల మన్ననలు పొందేవి. ఈ రోజు వారు అందరికీ ఒక ఆదర్శప్రాయుడిగా నిలిచిపోయారు. మన రాష్ట్రం విషయానికి వచ్చినట్లయితే మాకు ఆనాడు నిజామాబాదుకి వెళ్లాలంటే చుక్కలు కనిపించేవి. అలాంటి మార్గంలో వారు అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో కూడిన రోడ్లను నిర్మించారు. అందుకే ఇప్పటికీ మేము దాన్ని వాజ్పేయి రోడ్డుని పిలుచుకుంటాము. అదే విధంగా ప్రధానమంత్రి నడక్ యోజన అనే పథకం ద్వారా ప్రతి

గ్రామానికి తారు రోడ్లను నిర్మించారు. వాటిని చూస్తుంటే మాకు శ్రీ వాజ్పేయి గారే గుర్తుకు వస్తారు. విలువలతో కూడుకున్న రాజకీయాలను నడిపిన ఒక మహా మేధావి శ్రీ వాజ్పేయి గారు.

భారతదేశం ముద్దుబిడ్డ అయిన శ్రీ వాజ్పేయిగారిని తలచుకుని మేమందరం కూడా గర్వపడుతున్నాము. వారి మృతికి భారతదేశ ప్రజలందరూ బాధాతప్త హృదయంతో నివాళులు అర్పించారు. ఈ సందర్భంగా కేవలం సంతాపమే కాదు, వారి కుటుంబ సభ్యులందరికీ కూడా నా సానుభూతిని తెలుపుతూ, సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్:- సభానాయకుడు మరియు సభ్యులు చేసిన ప్రసంగాలతో నేను కూడా ఏకీభవిస్తూ, బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి, ప్రజానాయకుడు, అద్భుత వాక్పటిమతో రాజకీయ రంగంలో చెరగని ముద్ర వేసిన భారతదేశ మాజీ ప్రధానమంత్రి శ్రీ అటల్ బిహారి వాజ్పేయిగారి మృతి పట్ల ఈ సభ తీవ్రమైన సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, శోకార్తులైన వారి కుటుంబ సభ్యులకు ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నది.

శ్రీ వాజ్పేయిగారు 1924వ సంవత్సరం డిసెంబర్ 25వ తేదీన మధ్యప్రదేశ్ లోని గ్వాలియర్ పట్టణంలో జన్మించారు. వారు ఉపాధ్యాయుడిగా మంచి పేరు సంపాదించారు. 1942వ సంవత్సరంలో జరిగిన క్వీట్ ఇండియా ఉద్యమంలో పాల్గొన్నారు. 1957వ సంవత్సరంలో మొదటిసారిగా లోక్ సభ సభ్యుడిగా ఎన్నికై, మూడు మరియు తొమ్మిదవ లోక్ సభలో తప్పించి, పద్నాలువ లోక్ సభ ముగిసే వరకు ప్రాతినిధ్యం వహించారు. అంతేకాకుండా రెండుసార్లు రాజ్యసభ సభ్యునిగా ఎన్నికయ్యారు. 1996-1998 మరియు 1999వ సంవత్సరంలో వరుసగా మూడుసార్లు దేశ ప్రధానిగా సేవలందించారు. వారు 1992వ సంవత్సరంలో పద్మ విభూషణ్ మరియు 2014వ సంవత్సరంలో భారతరత్న అవార్డులను అందుకున్నారు. వారు తమ 93వ ఏట, 2018 ఆగస్టు 16వ తేదీన అనారోగ్యంతో పరమపదించారు. వారి ఆత్మకు శాంతి చేకూరేందుకు గాను భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తూ, రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించాలని కోరుతున్నాను.

(సభ రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించింది)

మిస్టర్ చైర్మన్:- తమిళనాడు రాష్ట్ర మాజీ ముఖ్యమంత్రి మరియు ప్రముఖ ద్రవిడ నాయకుడు అయిన డా. ఎం. కరుణానిధి గారి మృతి పట్ల ఈ సభ తీవ్ర సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, శోకార్తులైన వారి కుటుంబ సభ్యులకు తన ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నది.

శ్రీ కె. చంద్రశేఖర్ రావు:—తమిళనాడు రాష్ట్ర మాజీ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కరుణానిధి గారి గురించి ఈ దేశంలో, ప్రత్యేకించి దక్షిణ భారతదేశంలో తెలియని వారు లేరు. వారు కూడా 94 సంవత్సరాల పరిపూర్ణమైన జీవితం జీవించినారు. తమిళనాడు రాష్ట్రంలో, తంజావూరు శివారులో ఉండేటటువంటి తిరుక్కునలై అనే ఒక గ్రామంలో 1924 జూన్ 3వ తేదీన వారు జన్మించినారు. ఆయన అసలు పేరు ముత్తువేలన్ దక్షిణామూర్తి.

శ్రీ కరుణానిధిగారు ఆనాడు శ్రీ రామస్వామి నాయకర్ గారి నేతృత్వంలో ఉధృతంగా సాగుతున్న ఉద్యమం పట్ల ఆకర్షితులై, రామస్వామి శిష్యుడిగా మారి, అన్నాదురై గారితో పాటు ఉద్యమ బాధ్యతలను స్వీకరించారు. రామస్వామి నాయకర్ గారికి కరుణానిధిగారు మరియు అన్నాదురైగారు కుడి, ఎడమ భుజాలుగా ఉండేవారు. ఒక విచిత్రమైన విషయం ఏమిటంటే— దక్షిణామూర్తి అనేది భగవంతుడి పేరు. మన దేశంలో సాధారణంగా దేవుళ్ళ పేర్లే పిల్లలకు తమ పెద్దలు నిర్ణయిస్తుంటారు. అది నమ్మకం, విశ్వాసం. తమ పిల్లలు బాగా వృద్ధి చెందాలని, పైకి రావాలని కోరుకుంటారు. అంతే. దానికి మతాలు కూడా ఉండవు. మన దగ్గర కూడా నవాబు రెడ్డి, జానారెడ్డి అనే పేర్లు, దర్గాల పేర్లు కూడా కొందరు పెట్టుకుంటారు. అదే విధంగా కరుణానిధి తల్లిదండ్రులు కూడా తమ కొడుక్కి దక్షిణామూర్తి అని పేరు పెట్టడం జరిగింది. కాని వారు 17 సంవత్సరాల లేత ప్రాయంలో రాజకీయాల్లోకి ప్రవేశించి, చురుకైన పాత్రను పోషించారు. ఆ సందర్భంలో వారు, రేషనలిస్టు మూవ్మెంట్ లో చేరారు. కాబట్టి, దక్షిణామూర్తి అనే పేరు వారికి సబబుగా లేదని భావించి, తనకు తానే కరుణానిధి అని పేరు పెట్టుకున్నారు. ఇది దేశంలో ఎక్కడా జరగదు. ఎవరి పేరైనా సరే వారి తల్లిదండ్రులు పెడతారు. ఆయనకు కూడా అదే విధంగా పెట్టారు. కాని తను పనిచేసే పద్ధతిలో ఆ పేరుతో ఉంటే, దక్షిణామూర్తిగా పిలవబడుతూ, రేషనలిస్టు ఉద్యమంలో పాల్గొనడం సబబు కాదని, సముచితంగా ఉండదని తన పేరు కరుణానిధి అని పెట్టుకున్నారు. కరుణానిధి అంటే కరుణకు ఆలవాలం, కరుణకు సముద్రుడు. అంటే మానవత్వంతో నిండి ఉన్నవాడు అని పేరు వచ్చేటట్లు కరుణానిధి అని పేరు మార్చుకున్నారు.

రాజకీయ నాయకుడి కంటే ముందు ఆయన గొప్ప కళాకారుడు మరియు రచయిత. సినిమా రంగంలో కూడా అద్భుతమైన కథలు, స్క్రీన్ ప్లేలు రచించారు. ఆయన ముఖ్యమంత్రి పదవిలో ఉన్నప్పుడు, లేనప్పుడు కూడా సినిమాలకు రచనలు చేశారు. కరుణానిధిగారు సినిమాకు స్క్రిప్టు అందించారంటేనే ఆ సినిమా హిట్లు అనే పేరు

ఉండేది. తమిళ భాష మీద వారికి గొప్ప పట్టు ఉండేది. ప్రజలు ఎంతో అభిమానంతో వారికి కలెంజర్ అనే బిరుదు ఇచ్చారు. కలెంజర్ అనే తమిళ పదానికి కళాకారుడు అని అర్థం. మా కరుణానిధిగారు చాలా గొప్ప కళాకారుడు అని అక్కడి ప్రజలు ఆయనకు ఆ బిరుదును ఇవ్వడం జరిగింది. చాలా మందికి కలెంజర్ అనగానే కరుణానిధిగారు జ్ఞాపకం వస్తారు. కలెంజర్ అనగానే తమిళ ప్రజలు ఉబ్బితబ్బితై, చప్పట్లు కొడుతుంటారు.

నేను పార్లమెంటు సభ్యుడిగా ఉన్నప్పుడు కూడా, వారి పార్టీ సభ్యులు మాట్లాడుతున్న సమయంలో కనీసం ఐదారు సార్లు కలెంజర్ అనే పదం వారి ప్రసంగంలో వచ్చేది. అంత గొప్ప అభిమానాన్ని వారు పొందారు. ఆయన బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. ఇందాక నేను మనవి చేసినట్లు వారు రచనలు చేశారు. కళా సృజన చేశారు. పుస్తకాలు రచించినారు. పాటలు కూడా వ్రాశారు. తమిళ ఉద్యమాలకు కూడా పాటలు వ్రాశారు. ఆనాటి అగ్ర సినీనటులకు కూడా డ్రెస్ కోడ్ పెట్టినటువంటి వ్యక్తి శ్రీ కరుణానిధిగారు. శ్రీ ఎంజిఆర్ గారిని, శ్రీ శివాజి గణేష్ గారిని కూడా ఉద్యమం వైపుకి ఆకర్షితులయ్యేటట్లు చేశారు. సినీ పరిశ్రమలో ముఖ్య పాత్రను పోషించారు కాబట్టి, ఆయన అక్కడి ప్రముఖులను కూడా ప్రభావితం చేయగలిగారు. అటువంటి వారు సినిమా రంగం నుంచి రాజకీయాల్లోకి వచ్చి, గొప్పగా రాణించారు. తమిళనాడు రాష్ట్రానికి ఐదుసార్లు వారు ముఖ్యమంత్రిగా తమ సేవలను అందించారు.

శ్రీ కరుణానిధిగారు ఎప్పుడూ, ఏ విషయంలోనూ రాజీ పడలేదు. కేంద్రంతో ఎప్పుడూ ఘర్షణ వైఖరే. తను నమ్మిన సిద్ధాంతాన్ని ఏ రోజూ కూడా వదిలిపెట్టలేదు. 49 సంవత్సరాల పాటు ఏకధాటిగా, ప్రతిసారీ డిఎంకె పార్టీకి అధ్యక్షుడిగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోబడినారు. వాస్తవానికి అది ద్రవిడ కజగం. తరువాత కరుణానిధిగారి నాయకత్వంలో అది ద్రవిడ మున్నేట్ర కజగంగా రూపాంతరం చెందింది. వారు సాధించిన విజయాలు భారతదేశ చరిత్రలో రికార్డు అయి ఉంది. దానిని ఎవరూ కూడా చెరిపి వేయలేరు.

ఒక విషయం మనకు తమాషాగా అనిపిస్తుంది. But it is a fact. కరుణానిధిగారు పోరాటం చేయకముందు అగస్టు 15వ తేదీనాడు ముఖ్యమంత్రులుగాని, మంత్రులుగాని జెండా ఎగురవేసే వద్దతి లేదు. దాని కొరకు గొంతెత్తి, భారతదేశం మొత్తం మీద పోరాటం చేసిన వ్యక్తి శ్రీ కరుణానిధిగారు. వారు ఆ హక్కుని సాధించినారు. ముఖ్యమంత్రులంటే ప్రజల ప్రతినిధులు. ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజల ఆకాంక్షలకు ప్రతిబింబంగా ఉండేవారు. వారిని పక్కన పెట్టి, అధికారులతో జెండా ఎగురవేయించడం అనేది పద్ధతి కాదు,

ఖచ్చితంగా ముఖ్యమంత్రి అయితే ఆ గౌరవం దక్కాలని వారు గట్టిగా పోరాటం చేశారు. దాని ఫలితంగానే స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం నాడు ముఖ్యమంత్రిలు జెండా ఎగురవేసే పద్ధతి ఆచరణలోకి వచ్చింది. ఈ విషయం చాలా మందికి తెలియదు. But it is in the record of history. అప్పుడు వారి యొక్క డిమాండును మన్నించి, ఈ అద్భుతమైన మార్పుని తీసుకురావడం జరిగింది. ఈ విధంగా వారు చాలా చేశారు. 1942లో మురసోలి అనే ఒక పత్రికను స్థాపించినారు. కరుణానిధిగారు రాజకీయ జీవితం ప్రారంభించినప్పటి నుంచి చివరి వరకు కూడా, అంటే ఆరు దశాబ్దాల పాటు నిరంతరాయంగా ఎమ్మెల్యేగా ఉన్నారు.

11.40 | ఆయన ఎమ్మెల్యేగా ఏనాడూ ఓడిపోలేదు. పోటీ చేశారంటే **ఉ.** ఇకగెలవడమే, ఓడిపోయే ప్రశ్నే లేదు. అలా వరుసగా శాసన సభ్యునిగా గెలిచిన రికార్డు కరుణానిధి గారికి ఉంది. ఒకసారి ఆయన డివికె పార్టీ ఎంపీలు అందరు ఓడిపోయారు. మొత్తానికి మొత్తంగా నూటికి నూరు శాతం డివికె పార్టీ ఓడిపోయింది. ఆయన ఒక్కరే గెలిచారు, only one MLA. అంటే అంత గొప్ప వ్యక్తిత్వం ఆయనది. ప్రజలకు ఆ పార్టీని ఓడించే విసుగున్నా, వ్యక్తిగా ఆయనను మాత్రం ఓడించలేదు. అంత నిలక్షణమైన వ్యక్తిత్వం ఆయనది. అద్భుతమైన ద్రవిడ ఉద్యమాన్ని, ద్రవిడ భావలకున్న గౌరవాన్ని, దక్షిణ భారతదేశానికి ఉండే ప్రతిపత్తిని ప్రబలంగా చాటి చెప్పిన వ్యక్తి కరుణానిధి గారు. దక్షిణ భారతదేశం కన్న గొప్ప బిడ్డ కరుణానిధి గారు. వారు మరణించిన సందర్భంలో నేను స్వయంగా వెళ్లి నివాళులు అర్పించి రావడం జరిగింది. వారి మరణానికి కొద్ది రోజుల ముందే నేను వారిని పరామర్శించడం జరిగింది. ఆ తదనంతరం వారు మృతి చెందడం జరిగింది. ప్రత్యేకంగా మన రాష్ట్రం తరపున వెళ్లి నివాళులు అర్పించి రావడం జరిగింది. ఆ సందర్భంలో తమిళ సోదరులు చాలా గర్వపడ్డారు.

త్రివల్లపతాకం ఎగురవేసే విషయంతోబాటు, చాలా విషయాలలో కొత్త ర్యాడికల్ అంశాలకు వారు తెర లేపారు. తల్లిదండ్రుల ఆస్తిలో ఆడపిల్లలకు హక్కు ఉండాలని, మహిళల ఆస్తి హక్కు చట్టాన్ని తొలిసారిగా తమిళనాడులో తెచ్చిన మొట్టమొదటి రాజకీయ నాయకుడు కరుణానిధి గారు. వెనకబడిన కులాలు, తరగతుల వారికి తప్పకుండా తగినంత ప్రాతినిధ్యం రావాలని ప్రబలమైన పోరాటం చేసి, ఇండియాలో నెంబర్ వన్ గా, తమిళనాడులో 69 శాతం రిజర్వేషన్లు అమలు చేయడానికి శ్రీకారం చుట్టిన గొప్ప వ్యక్తి కరుణానిధి గారు. ఇది మామూలు విషయం కాదు. సరే అది కూడా ఇప్పుడు సుప్రీంకోర్టులో ఉంది. మనం తీసుకున్న రిజర్వేషన్ల

అంశం కూడా న్యాయపరమైన చిక్కుల్లో ఉంది. కాని దానికి బాట వేసిన వ్యక్తి సామాజిక న్యాయం కోసం ప్రబలమైన పోరాటం చేయడమే కాదు, చివరి వరకు దాని మీద నిలబడడమే కాదు, ఖచ్చితంగా దాన్ని అమలు చేసి చూపిన, అభినివేశమున్న గొప్ప నాయకుడు కరుణానిధి గారు. వారు చాలా చాలా విషయాలపై పోరాటం చేశారు. రాష్ట్రాల ప్రతిపత్తి గురించి మాట్లాడుతూ, రాష్ట్రాలను మున్సిపాలిటీలుగా మార్చేస్తున్నారు, అలా చేయడానికి వీలులేదని చాలా బలంగా అనేక వేదికల మీద వినిపించిన వ్యక్తి ఆయన. 1969 లోనే పోరాటం చేసి, రాష్ట్రాల ప్రతిపత్తి ఎందుకు పెరగాలనే విషయంపై జస్టిస్ రాజమన్నార్ నేతృత్వంలో కమిటీ వేసి, ఆ రిపోర్టును దేశానికి అందించిన వ్యక్తి కరుణానిధి గారు.

ఈరోజు కూడా మనం బాధ పడుతుంటాం. ఈ మధ్యన జరిగిన నీతి ఆయోగ్ సమావేశంలో నేను కరుణానిధిగారి పేరును, జస్టిస్ రాజమన్నార్ కమిటీ రిపోర్టును ప్రస్తావించాను. ఇప్పుడున్న ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ గారికి చాలా గట్టిగా చెప్పడం జరిగింది. మీరు Co-operative Federalism అన్నారు, కానీ true spirit లో దాన్ని ఇంప్లిమెంట్ చేయడం లేదు, 1969లోనే కరుణానిధి గారు ఈ విషయం మీద పోరాటం చేశారు, సర్కారియా కమిషన్ సిఫార్సులను కేంద్ర ప్రభుత్వం కాలరాస్తోంది, ఇది కరెక్టు కాదు, ఇప్పటికైనా సరే concurrent list ను రెవ్యూ చేయాలని చెప్పాను. రాష్ట్రాలకు అధికారాలు బదలాయించాలని కోరాం. విద్య, వైద్యం, రూరల్ డెవలప్ మెంట్, అర్బన్ డెవలప్ మెంట్, అగ్రికల్చర్ తదితర సబ్జెక్టులను ఖచ్చితంగా రాష్ట్రాలకు అప్పగించాలి, మీరు చేయతగిన పని కాదని బలంగా చెబుతూ, I was on record there, ఆ సందర్భంగా 1969 లో కరుణానిధి గారు చేసిన పోరాటాన్ని నేను ఉటంకించడం జరిగింది. సర్కారియా కమిషన్ రెకమెండేషన్స్, కరుణానిధి గారు జస్టిస్ రాజమన్నార్ కమిటీ వేసి చేసిన పోరాటాన్ని ప్రధానమంత్రి దృష్టికి, యావత్ భారతదేశంలో ఉండే ముఖ్యమంత్రుల దృష్టికి నేను తీసుకురావడం జరిగింది. ఆ విధంగా ఆ పోరాటం కొనసాగుతోంది. రాష్ట్రాలకు ప్రతిపత్తి ఉండాలని, అమెరికాలో ఉండే రాష్ట్రాల మాదిరిగా మన రాష్ట్రాలు కూడా బలంగా ఉండాలని వాయిస్ రెయిజ్ చేసి, ఇండియాలో బలమైన పోరాటం చేసిన మొట్టమొదటి వ్యక్తి కరుణానిధి గారు. అందులో ఎవ్వరికీ ఎటువంటి సందేహం లేదు.

నేను ఇంతకు ముందు మనవి చేసినట్లుగా, ఈ దేశంలో ఇద్దరే ఇద్దరు great orators ఉన్నారు. ఒకరు అటల్ బిహారీ వాజ్ పేయి గారు, మరొకరు కరుణానిధి గారు. వారి ఉపన్యాసాలు వినాలని పార్టీలతో నిమిత్తం లేకుండా వెళ్లేవారు. ఆ విషయం ఇంతకు ముందు

పబ్లిక్ అలీ గారు చెప్పారు. అద్భుతమైన, గొప్ప వక్త అయినప్పటికీ అటువంటి ఆకర్షణ వస్తుంది. సహజంగా అటువంటి సభలకు ఎవరైనా పోతారు. ఉద్యోగులైనా, ఎవరైనా ఖచ్చితంగా ఆ సభలకు పోయేవారు. కరుణానిధి గారు సభలో ప్రసంగించాలంటే పర్స్ తీసుకునేవారు, ఆ పర్స్ పార్టీ కోసం తీసుకునేవారు కానీ తన కోసం కాదు. కరుణానిధి గారిని తీసుకెళ్లి సభ పెట్టాలంటే, ఇదిగో పార్టీకి ఇంత డబ్బు ఇవ్వాలని చెబితే, ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న చిన్నా పెద్దా అందరూ కలిసి తలా వదో, పరకో వేసుకొని సభ ఏర్పాటు చేసేవారు. అంత అద్భుతమైన వక్త ఆయన. ఆయన ఉపన్యాసం విన్నవానికి జనం తండోప తండాలుగా తరలి వెళ్లిన సందర్భాలు ఉండేవి. చరిత్రలో సుస్థిరమైన స్థానం వారిది. తమిళ రాజకీయాలలో కానీ, దక్షిణ భారతదేశ రాజకీయాలలో కానీ, మొత్తం భారతదేశ రాజకీయాలలో కానీ, తనకంటూ ఒక పోరాట పంథాను ఎంచుకొని ముందుకు పోయారు. **He was an uncompromisable leader.** ఏ సందర్భంలో ఎంత కష్టపెట్టినా, ఎన్ని కష్టాలు వచ్చినా, కొన్ని సార్లు కేంద్ర ప్రభుత్వాలు దురుసుగా వ్యవహరించి వారి ప్రభుత్వాన్ని రద్దు చేసినా ఆయన మాత్రం రాజీ పడలేదు. ఆయన పోరాట బాట వీడలేదు. చివరి శ్వాస వరకు ఆయన ఎక్కడా కూడా రాజీ పడలేదు. నమ్మిన సిద్ధాంతం మీద నిలబడి, ఈ దేశ చరిత్రలో ఒక సుస్థిరమైన స్థానాన్ని సంపాదించుకున్నారు. వారు సంపూర్ణంగా బతికా, 2018 ఆగస్టు 7న చెన్నై నగరంలో ఒక ప్రైవేటు హాస్పిటల్ లో వారు పరమపదించారు. నేను స్వయంగా వెళ్లి, మన రాష్ట్ర ప్రజల వక్షాన వారి పార్థివ దేహానికి నివాళులు అర్పించి రావడం జరిగింది. అటువంటి గొప్ప పేరు, గొప్ప స్థానం, గొప్ప ముద్రను వేసుకొని జీవించినటువంటి కరుణానిధి గారి మృతికి నా తరపున, మనందరి తరపున, మన రాష్ట్రం తరపున తీవ్రవైన సంతాపాన్ని తెలియజేస్తున్నాను.

మిష్టర్ చైర్మన్:- శ్రీ కరుణానిధి గారిపై సంతాప ప్రసంగం చేయవలసిందిగా కాంగ్రెస్ పార్టీ డెప్యూటీ లీడర్ శ్రీ పాంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పాంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి (శాసన సభ నియోజకవర్గం):- అధ్యక్షా, తమిళనాడు మాజీ ముఖ్యమంత్రి డాక్టర్ కరుణానిధి గారి మృతిపై గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ ఆగస్ట్ హౌస్ లో ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానానికి, వారు వ్యక్తపరచిన భావాలకు సంపూర్ణంగా మద్దతు తెలుపుతూ, మీరు ఇచ్చిన ఈ అవకాశానికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పినట్లు, కరుణానిధి గారు సౌత్ ఇండియాలో ఒక లెజెండరీ పర్సనాలిటీ. **He was a**

man of all fields. ఒక ఎంఎల్ఎగా 13సార్లు కంటిన్యూయన్స్ గా గెలవడం, రైటర్ గా, సాంస్కృతిక సేవధ్యం ఉన్న వ్యక్తి కరుణానిధి గారిని ముఖ్యమంత్రిగారు అనేక విషయాలు ఉంటుంటారు. దాన్ని నేను రిపీట్ చేయదలుచుకోలేదు. విలక్షణమైన వ్యక్తిత్వాలతో చరిత్రలో నిలిచిపోయే వ్యక్తులు చాలా అరుదుగా ఉంటారు. వారిలో కరుణానిధి గారు ఒకరు. ఈ సందర్భంగా వారి మృతిపట్ల ఘనంగా నివాళులు అర్పిస్తున్నాను. వారి ఉద్యమ సేవధ్యం, క్రింది నుంచి ఉన్నత స్థాయికి చేరిన పరిస్థితులు, ఆయన తమిళనాడు రాష్ట్రానికి చేసిన సేవలు, సెంట్రల్ లిస్టు, స్టేట్ లిస్టు, కాంగ్రెస్ లో లిస్టులో ఉన్న అంశాలు, రాజ్యాంగానికి అనుగుణంగా ఆయా అంశాలలో రాష్ట్రాలకు స్వయంప్రతిపత్తి, రాష్ట్రాల హక్కులకోసం చేసిన పోరాటం, రాష్ట్రాలలో ముఖ్యమంత్రులు పతాక ఆవిష్కరణ చేయడం కోసం ఆయన చేసిన కృషి తదితర విషయాల గురించి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చెబుతూ కరుణానిధి గారి వ్యక్తిత్వాన్ని ఇక్కడ ప్రతిబింబింపజేశారు. మా పార్టీ తరపున కూడా వారి మృతి పట్ల సంతాపాన్ని, వారి కుటుంబ సభ్యులకు ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నాం. వారు పబ్లిక్ వర్క్స్ మినిస్టర్ గా తమ సేవలు అందించారు. అలాగే అన్నాదురైతో మంచి సంబంధాలు కలిగి ఉన్నారు. దేశంలో 15 సార్లు ఎన్నికలు జరిగితే 13 ఎన్నికలలో ఓటమి ఎరుగని ధీరోదాత్తుడిగా చరిత్రలో చిరస్థాయిలో నిలిచిపోతారు.

రాష్ట్రాల హక్కులపై ఆయనొక స్ట్రాంగ్ అడ్వకేట్. వారి కెరియర్ చరిత్రలో చిరస్థాయిగా, ఆదర్శంగా నిలబడిపోతుంది. రాజకీయంగా సిద్ధాంతపరమైన విభేదాలున్నప్పటికీ సామాజిక విశాల ప్రయోజనాలు, దేశ విశాల ప్రయోజనాలు, రాష్ట్రాల ప్రయోజనాలు, సామాజిక సంస్కరణల విషయంలో కరుణానిధి గారిది గుర్తుపెట్టుకునే ఒక అరుదైన వ్యక్తిత్వం. అందులో ఎలాంటి సందేహం లేదు. 77 సినిమాలకు వారు స్క్రీన్ ప్లే - రచయితగా పని చేశారు. ఎంజిఆర్ గారిని ఫస్ట్ టైము హీరోగా పరిచయం చేసిన సినిమాలో డైలాగ్ రైటర్ గా కరుణానిధిగారు పని చేశారు. శివాజీ గణేష్ నటించిన పరాశక్తి సినిమాకు ఆయన డైలాగులు రాశారు. **He was a multi-faceted personality.** ఆవిధంగా ఆయన వ్యక్తిత్వం ఇసుమడింపజేసిన పరిస్థితులున్నాయి. ఈ సందర్భంగా వారిని గుర్తు చేసుకుంటూ, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానాన్ని నేను మా పార్టీ తరపున సమర్థిస్తూ, వారి ఆత్మకు శాంతి కలగాలని, వారి కుటుంబానికి భగవంతుడు ధైర్యం ఇవ్వాలని ప్రార్థిస్తూ, ఇచ్చిన అవకాశానికి మీకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్:- బిజెపి ఫ్లోర్ లీడర్ శ్రీ ఎన్.రామచంద్రరావు గారు మాట్లాడవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రరావు:- అధ్యక్షా, ఇంతకు ముందు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు, మిత్రులు సుధాకర్ రెడ్డి గారు చెప్పినట్లుగా, దక్షిణ భారతదేశంలో కరుణానిధి గారు ఒక political doyen. ఒక రాజకీయ మార్పు తీసుకొచ్చిన వ్యక్తి. తమిళనాడు రాష్ట్రహక్కుల కోసం పోరాటం చేసి, ఆరోజు అధికారంలో ఉన్న కాంగ్రెస్ పార్టీ ఆధిపత్యాన్ని తగ్గించి, రెండు రీజనల్ పార్టీల మధ్య అంతరాలు తీసుకురావడంలో సఫలీకృతమైన political strategist ఆయన. A pen is mightier than a sword అని మనం అంటుంటాం. అది కరుణానిధి గారి రాజకీయ జీవితంతో మనం తెలుసుకోవచ్చు. వారు చేసిన స్పెషల్ రైటింగ్, డైలాగ్ రైటింగ్, రాసిన పుస్తకాలు మొదలైనవన్నీ కూడా చాలా మందిని ప్రభావితం చేయడం, వారి సిద్ధాంతం పైపు యువతను తీసుకొచ్చి ఏదైతే రాజకీయాలలో మార్పు తీసుకురావడం జరిగిందో అది నిజంగా చాలా గొప్ప విషయం. ఆయన ముందు యాంటీ హిందీ అయినప్పటికీ తర్వాతి రోజుల్లో భారత దేశ రాజకీయాలలో నేషనలిస్టుగా assimilate అయిపోయి, రాష్ట్రాల హక్కుల కోసం పోరాడుతూనే, nationalist characterగా మిగిలిపోయిన వ్యక్తి కరుణానిధి గారు. That is why, he was liked by one and all. వాజ్పేయి గారితో వారికి మంచి సంబంధాలున్నాయి. ఓడిపోకుండా పదిసార్లు వారు ఎమ్మెల్యేగా గెలవడం అన్నది - that shows his popularity and the continuous mandate of the people of his constituency. చాలా తక్కువ మంది పాలిటికల్ లీడర్స్ కి వాళ్ల నియోజకవర్గాలలో winning spree దొరుకుతుంది. అందులో కరుణానిధి గారు ఒకరు. అంటే commitment towards statehood, commitment towards his culture and commitment towards his language మనకు అర్థం అవుతుంది. తమిళనాడు మ్యాప్ ని, తమిళ భాషను, తమిళ సంస్కృతిని భారతదేశంలోనే గాకుండా ప్రపంచం మొత్తంలో నిలబెట్టిన వ్యక్తిగా కరుణానిధి గారు ప్రశంసలు అందుకున్నారు. వారి మరణం .. it is not only a loss to Tamilnadu State, but also to the entire Country అని భావిస్తూ, ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ, నా తరపున, మా పార్టీ తరపున వారి కుటుంబ సభ్యులకు ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, మీ అనుమతితో ఒక విషయం చెప్పదలుచుకున్నాను. ఇంతకు ముందు మాజీ ప్రధాని అటల్ బిహారీ వాజ్పేయి గారి

సంతాప తీర్మానంపై ముఖ్యమంత్రి గారు మాట్లాడుతూ, వాజ్పేయి గారి స్మృత్యర్థం ఒక విగ్రహాన్ని ప్రతిష్ఠించడంతోబాటు ఒక ఎకరం స్థలంలో మ్యూజియం ఏర్పాటు చేస్తామని చెప్పారు. అందుకు నేను వారికి చాలా రుణపడి ఉంటాను. వాజ్పేయి గారి మ్యూజియం / సెంటర్ ఏర్పాటు చేస్తే, definitely that will help the youth of the State, politicians of the State, bureaucracy of the State to have some inputs from that particular centre. ఎకరం భూమి ఇచ్చి, వాజ్పేయి గారి విగ్రహాన్ని ఏర్పాటు చేస్తామని చెప్పినందుకు ముఖ్యమంత్రి గారికి ప్రత్యేకమైన ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ, కరుణానిధి గారి ఆత్మకు శాంతి కలగాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్:- డాక్టర్ కరుణానిధి మృతిపై సంతాప ప్రసంగం చేయాలని టీఆర్ఎస్ పార్టీ సభ్యులు శ్రీ కర్నే ప్రభాకర్ గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కర్నే ప్రభాకర్ (నామినేటెడ్):- అధ్యక్షా, డాక్టర్ కరుణానిధి గారి గురించి మాట్లాడే భాగ్యం కలిగించినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు. సీనియర్ శాసన సభ్యునిగా కొనసాగి, తన జీవితకాలం ఓటమి ఎరుగని నాయకుడిగా ప్రజల్లో నిలబడి, తాను నమ్మిన సిద్ధాంతం కోసం, తాను నమ్మిన పద్ధతి కోసం ఏనాడు వెనక్కిపోకుండా చనిపోయేంత వరకు ఒక పద్ధతిగా జీవితాన్ని కొనసాగించారు కరుణానిధి గారు. ఆయన మాట ఎప్పుడూ తమిళుల గుండెల్లో ఉంటుంది. “ఎన్ ఒరియన్ మేమన్న ఉడం పిరిప్పలే” (తమిళం)... తెలుగులో దీని అర్థం ఏమంటే - నా ప్రాణ సమానమైన తోబుట్టువులారా అని అర్థం. తమిళనాడులో ఉన్న ప్రజలందరూ ఇప్పటికీ గుర్తు పెట్టుకునే మాట ఇది. తాను అమితంగా ప్రేమించే మాటతో ప్రారంభమయ్యే ఉపన్యాసం ద్వారా తమిళ ప్రజలందరూ, కార్యకర్తలు వారిని ఇప్పటికీ గుర్తు పెట్టుకుంటారు. తాను కులరహిత సమాజం కోసం, అంటరానితనం నిర్మూలించడానికి పోరాటం చేశారు. ఆయన జస్టిస్ పార్టీ సభ్యునిగా కొనసాగుతూ ద్రవిడ కజగం నాయకులైన టి.ఎం. నాయకర్, త్యాగరాజ్ శెట్టి, పెరియార్ రామస్వామిల వారసత్వాన్ని కొనసాగిస్తూ, అంటరానితనం మీద పోరాటం చేస్తూ, ఆయన ఎక్కడా కూడా వెనకడుగు వేయలేదు. తాను నమ్ముకున్న సిద్ధాంతం కోసం అహర్నిశలు పని చేసిన విషయాన్ని ఇంతకు ముందు ముఖ్యమంత్రి గారు చాలా స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. వ్యక్తులు ఏమనుకున్నా ఫర్వాలేదంటూ తాను నమ్మిన సిద్ధాంతం కోసం పోరాటం చేశారు. “కోయిలలే కులపై ములైత్తై, పూజారియై తక్కినేన్” (తమిళం) ... నేను దేవుణ్ణి తప్పు పట్టను కానీ, దేవుని పేరుతో పూజారులు చేస్తున్న అరాచకాలను తప్పు

పడుతున్నారన్నారు. ఏమాట మాట్లాడినా ధైర్యంగా మాట్లాడేవారు. పెరియార్ రామస్వామి వారసత్వాన్ని కరుణానిధి గారు పునికిపుచ్చుకున్నారు. బహిరంగసభల్లో సైతం, తాను నమ్ముకున్న సిద్ధాంతం కోసం దేవుళ్ళను సైతం వ్యతిరేకించిన సందర్భాలను మనం చూశాం.

పెరియార్ రామస్వామి వారసత్వాన్ని అందిపుచ్చుకున్న అన్నాదురై కావచ్చు, ఎంజిఆర్ కావచ్చు, కరుణానిధి గారు కావచ్చు, వీళ్ళంతా ద్రవిడ ఉద్యమంలో ఎంతో పోరాటం చేశారు. ముఖ్యంగా రెండు, మూడు ఉదాహరణలు చెబుతాను. తాను పుట్టిన గడ్డ కోసం ఎక్కడా వారు రాజీపడలేదు. అధ్యక్షా, తమరికి కూడా గుర్తుండే ఉంటుంది. 2004లో యుపిఏ-1 లో టిఆర్ఎస్ భాగస్వామిగా ఉన్న సందర్భంలో, ఆనాడు మన ముఖ్యమంత్రిగారికి నౌకాయాన శాఖ ఇస్తే, ఎట్టిపరిస్థితుల్లో ఆ శాఖ మాకే కావాలని తమిళనాడు నాయకులు పట్టుబట్టారు. తమిళనాడులో సముద్రతీరం ఉంది, ఇక్కడ మనకు లేదు. వాళ్ళ ప్రాంతం కోసం కావాలని అడిగారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటుకు యుపిఏ ప్రభుత్వం ముందుకొస్తే మాకు ఏ పదవులు అక్కర్లేదని మన ముఖ్యమంత్రిగారు స్పష్టంగా చెప్పారు. తమిళులు ఏదైనా కావాలని పట్టుబడితే వెనక్కిపోరు.

అధ్యక్షా, మన ముఖ్యమంత్రిగారికి, కరుణానిధి గారికి చాలా దగ్గరి పోలికలు కనిపిస్తాయి. ఒకే ఒక విషయంలో మాత్రమే మైరధ్యం కనిపిస్తుంది, అది ఆస్తికత్వం, నాస్తికత్వం విషయంలో. అది తప్ప, ఆల్మోస్ట్ అన్ని విషయాలలో వీరిద్దరి భావాలు దగ్గరగా ఉంటాయి. తాము నమ్మిన సిద్ధాంతం కోసం, తాము పుట్టిన గడ్డ కోసం తెగించి పోరాడడంలో మన ముఖ్యమంత్రి గారికి, కరుణానిధి గారికి దగ్గరి పోలికలు కనిపిస్తాయి. అంత గొప్ప నాయకుడి గురించి ఈ చట్టసభలో మాట్లాడడానికి అవకాశం కల్పించినందుకు మీకు ప్రత్యేకమైన ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ, వారి కుటుంబానికి ప్రగాఢమైన సానుభూతిని వ్యక్తం చేస్తూ, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ సంతాప తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్:- డాక్టర్ కరుణానిధి గారి గురించి సభా నాయకులు, సభ్యులు వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయాలతో నేను కూడా కూడా ఏకీభవిస్తూ, డాక్టర్ కలైంజర్ గా ప్రసిద్ధి చెందిన తమిళనాడు మాజీ ముఖ్యమంత్రి డాక్టర్ ముత్తువేల్

కరుణానిధి గారి మృతిపట్ల ఈ సభ తీవ్ర సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, శోకార్తులైన వారి కుటుంబ సభ్యుల కోసం తన ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నది.

వీరు 1924వ సంవత్సరం, జూన్ 3న నాగపట్నం జిల్లా, తిరుక్కునశైలో జన్మించారు. వీరు తమిళనాడు రాష్ట్రానికి ఐదు పర్యాయాలు ముఖ్యమంత్రిగా, 13 పర్యాయాలు శాసనసభ్యులుగా, ఒకసారి విధాన పరిషత్ సభ్యులుగా ఎన్నికై గిన్నిస్ రికార్డు బుక్కులో స్థానాన్ని సంపాదించారు. వీరు పద్యాలు, నాటికలు, లేఖలు, నవలలు, జీవిత చరిత్రలు, సినిమాలు, సంభాషణలు, పాటలు మొదలైన అన్ని రంగాలలో కీలకమైన పాత్ర పోషించి, తమిళ సాహిత్య అభివృద్ధికి అవిరళంగా కృషిచేశారు. వీరు తమ 94వ సంవత్సరంలో 2018, ఆగస్టు 7వ తేదీన అనారోగ్యంతో మరణించడం జరిగింది. వీరి ఆత్మకు శాంతి చేకూరేందుకు గాను భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తూ, రెండు నిమిషాలు సభ మౌనం పాటించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

(సభ రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించింది.)

12.00 మిస్టర్ చైర్మన్:- తదుపరి, మూడవ సంతాప ప్రతిపాదనను రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి గారు, సభానాయకులు గారిని ప్రతిపాదించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు:- అధ్యక్షా, లోక్ సభ మాజీ స్పీకర్ స్వర్గీయ సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు యావత్ దేశానికి చిరపరిచితులైన వ్యక్తి. వారు 1929, జూలై 25న ప్రస్తుత అస్సాం రాష్ట్రంలోని తేజ్పూర్ పట్టణంలో జన్మించారు. కోల్ కత మరియు ఇంగ్లండ్ కేంబ్రిడ్జ్ విశ్వవిద్యాలయాల్లో న్యాయశాస్త్రాన్ని అభ్యసించారు. వారు 'బార్ ఎట్ లా' కూడా పొందారు.

సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు ఒక న్యాయవాదిగా, రాజకీయ వేత్తగా, సామాజిక ఉద్యమ కార్యకర్తగా, ఉత్తమ పార్లమెంటేరియన్ గా, భారత మార్క్సిస్ట్ పార్టీ సీనియర్ నాయకుడిగా ఈ దేశానికి చిరపరిచితులు. వారు పార్లమెంటులో సిపిఎం పార్టీకి ఫ్లోర్ లీడర్ గా కూడా వ్యవహరించారు. రాజ్యాంగ నిపుణుడిగా న్యాయకోవిదుడిగా, హైకోర్టులో, సుప్రీం కోర్టులో కూడా ప్రముఖ న్యాయవాదిగా పేరు ప్రతిష్టలు పొందినటువంటి వ్యక్తి. ప్రధానంగా కమ్యూనిస్టు భావజాలం కలిగినటువంటి వ్యక్తి. 1968లో సిపిఎం పార్టీలో చేరి 10 పర్యాయాలు లోక్ సభకు ఎన్నికయ్యారు. ఎవరు గెలిచినా, ఎవరు ఓడినా కూడా, వెస్ట్ బెంగాల్ రాష్ట్రం నుండి ఇద్దరు యోధులు మాత్రం వరుసగా లోక్ సభకు ఎన్నికయ్యేవారు. వారిలో ఒకరు సిపిఐ నుండి గురుదాస్ దాస్ గుప్త గారు, రెండవ వారు సిపిఎం నుండి సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు. వారిరువురూ అన్ని సందర్భాలలో చర్చలలో పాల్గొంటూ విలువల

విషయంలో ఉత్తమమైన సూచనలను, సలహాలను అందించేవారు. అప్పట్లో ఎవరు ప్రధానమంత్రిగా ఉన్నప్పటికీ వీరిద్దరినీ సంప్రదించేవారు. ప్రముఖంగా శ్రీ సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారిని ఒక ఉత్తమ పార్లమెంటేరియన్ గా, సీనియర్ నాయకులుగా గౌరవిస్తూ అనేక వ్యవహారాలలో వారి సలహాలను, సూచనలను స్వీకరించేవారు.

సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారితో పాటు కలిసి పనిచేసే అవకాశం నాకు లభించింది. అది నా అదృష్టం. 2014లో నేను లోక్ సభ సభ్యునిగా ఇక్కడి నుండి గెలిచి వెళ్ళిన సందర్భంలో, వారిని లోక్ సభ స్పీకర్ గా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకునేందుకుగాను నేను కూడా సంతకం చేశాను. టిఆర్ఎస్ పార్టీ ప్రెసిడెంటుగా, టిఆర్ఎస్ పార్టీ రిప్రజెంటేటివ్ గా వారిని లోక్ సభకు స్పీకర్ గా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకునేటటువంటి ప్రక్రియలో నా పాత్ర కూడా ఉన్నది. వారు నాకు స్వయంగా ఫోన్ చేసి, 'రావుగారూ, మీరు నా నామినేషన్ పత్రం మీద సంతకం చేయండి' అని చెప్పారు. నేను సంతకం చేశాను. ఆ అదృష్టం నాకు దక్కిందని ఈ సందర్భంగా నేను తెలియజేస్తున్నాను.

1996లో అప్పటి ప్రధాన మంత్రి గారు, అప్పటి పార్లమెంటరీ కమిటీ సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారి ఉపన్యాసాలను, వారు పార్లమెంటుకు చేసిన సూచనలను, వారు పాటించిన విలువలను పరిగణనలోనికి తీసుకొని వారికి బెస్ట్ పార్లమెంటేరియన్ అవార్డు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ సందర్భంగా వారు చేసినటువంటి ప్రసంగం చిరస్థాయిగా లోక్ సభ రికార్డుల్లో నిలిచిపోతుంది. వారి మాటలను చాలా సందర్భాలలో, చాలా మంది వారి ఉపన్యాసాలలో ఉటంకిస్తూ ఉంటారు. చట్ట సభలను నిర్వహించడంలో, చట్ట సభల గౌరవాన్ని కాపాడడంలో సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారిది అందెవేసిన చెయ్యి. చట్ట సభల నిర్వహణ అనేది - it is a solemn duty of all Members of the House to keep up the dignity of the House... అని వారు చెప్పిన మాటలను ప్రతి సందర్భంలో పలువురు స్ఫురణకు తెచ్చుకుంటారు. నేను కూడా చాలా సందర్భాలలో విన్నాను.

అధ్యక్షా, ఒక సందర్భంలో సుప్రీంకోర్టు పార్లమెంటు అధికారాలపై దాడి చేసే ప్రయత్నాన్ని ఒక తీర్పు ద్వారా చేయడం జరిగింది. Bar at Law, ప్రముఖ న్యాయవాది మరియు రాజ్యాంగ నిపుణులు అయిన సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు, ఆ సందర్భంలో అద్భుతంగా ప్రతిస్పందించారు. సుప్రీంకోర్టు జడ్జిలకు 'ఎవరి పరిధిలో వారు పనిచేయాలి, మీరెంత ఇండిపెండెంట్ చట్ట సభలు అంతకన్నా ఇండిపెండెంటు. మీరు interpret చేసే చట్టాలను పాస్ చేసేదే చట్టసభ. కాబట్టి, ఒకరికి ఒకరు ప్రత్యామ్నాయం అనుకోవడానికి లేదు. ఎవరి లిమిట్స్ లో వారు ఉండడం మంచిది' అని ఒక సున్నితమైన

హెచ్చరిక చేసిన తీరు చరిత్రలో నిలిచిపోయింది. అది ఒక రికార్డు. అది మామూలు కామెంట్ కాదు. చాలా అద్భుతమైనటువంటి మాటలు చెప్పారు. అధ్యక్షా, తమరు కూర్చున్నట్లే సభాపతి స్థానంలో కూర్చుండి, ఆ స్పీకర్ ఛైర్ నుండి అధికారికంగా వారు చేసిన ఆ కామెంట్ చరిత్రలో నిలిచిపోతుంది.

అధ్యక్షా, మామూలుగా కాదు, ఆ రోజు సభ అంతా లేచి నిలబడి కరతాళ ధ్వనులు చేసింది. Standing ovation అంటారు కదా, ఆ విధంగా పార్లమెంట్ సభ్యుల మరియు పార్లమెంటు యొక్క గౌరవాన్ని కాపాడుకోవడానికి పార్టీలకు అతీతంగా ప్రధానమంత్రితో సహా అందరు పార్లమెంటు సభ్యులూ లేచి నిలబడి కరతాళ ధ్వనులు చేస్తూ వారిని అభినందించిన ఘట్టం ఇంకా నా కన్నులలో మెదులుతోంది. వారు చాలా గొప్ప ప్రజాస్వామ్య వాది. సభాపతులకు వారు ఆదర్శంగా నిలిచారు. సభ నిర్వహణా క్రమంలో ఏవిధంగా వ్యవహరించాలి, సభను ఏవిధంగా నడపాలి అనే అంశాలలో వారు పాటించిన సంయమనం, అనేక ఘర్షణ పూర్వక వాతావరణాలు ఏర్పడిన సందర్భాలలో కూడా సభ యొక్క డిగ్నిటీని మరచిపోవద్దని చెబుతూ, సభ్యులను అప్రమత్తం చేస్తూ చాలా గొప్పగా వారు సభను నడిపిన సందర్భాలలో ప్రత్యక్షంగా ఉండే భాగ్యం నాకు కూడా కలిగింది.

అధ్యక్షా, అటువంటి మహానాయకుడు 2018, ఆగస్టు 13వ రోజున కోల్ కత పట్టణంలో అనారోగ్యంతో మరణించడం జరిగింది. వారి మరణానికి నా తరపున, మన రాష్ట్రం తరపున, మనందరి తరపున తీవ్రమైనటువంటి సంతాపాన్ని, విచారాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నాను.

శ్రీ పాంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మాజీ లోక్ సభ స్పీకర్ శ్రీ సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారి అకాల మరణంపైన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశ పెట్టినటువంటి తీర్మానం, వారు చేసినటువంటి విశ్లేషణ, వారి వ్యక్తిత్వం గురించి చెప్పిన విషయాలను మా పార్టీ తరపున కూడా సమర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారిది చరిత్రలో నిలిచిపోయేటటువంటి ఒక ప్రామినెంట్ పర్సనాలిటీ. సిపిఎం పార్టీ నుంచి వచ్చినప్పటికీ వారు తమద్వైతంలో పార్లమెంటరీ డెమోక్రసీ వ్యవస్థ ఔన్నత్యాన్ని పరిరక్షించిన విధానం శ్లాఘనీయం. ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా ఇప్పుడే వారి మాటల్లో ఈ విషయాలు చెప్పారు.

United Progressive Alliance Coalition Government హయాంలో, ఇండియా మరియు యునైటెడ్ స్టేట్స్ మధ్యలో Civil Nuclear ఒప్పందం జరిగే సందర్భంలో CPM పార్టీ UPA ప్రభుత్వానికి వారి సపోర్టును వితీడా చేసుకున్నప్పుడు, 'Speaker post was above politics and not tied to

his party status' అని చెప్పిన ధీరోదాత్తుడు, శ్రీ సోమనాథ్ ఛటర్జీ. ఆ సందర్భంలో ఆయన్ని పార్టీ నుండి బహిష్కరించారు. తదనంతరం, వ్యక్తిత్వం గల వ్యక్తిగా పాలిటిక్స్ నుండి రిటైర్ అవుతున్నట్లు 2009లో వారు ప్రకటించడం జరిగింది.

ఇంతకుముందు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు, సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు Masters' Degreeని University of Cambridge, London నుండి, లా డిగ్రీని Middle Temple విద్యాలయం, లండన్లో పూర్తిచేశారు. విద్యార్హతల విషయంలో వారికున్నటువంటి బ్యాక్గ్రౌండ్, వారికున్న ఔట్స్టాండింగ్ లాటెంట్, ఇండియన్ పార్లమెంటరీ డెమోక్రసీలో జ్యూడీషియరీ మరియు పార్లమెంటుకు మధ్య rift వచ్చినప్పుడు డెమోక్రటిక్ స్పిరిట్ని పరిరక్షించేందుకు వారు వ్యవహరించిన తీరు మరియు వారి వ్యక్తిత్వం గురించి ఇప్పుడు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పిన విషయాలతో నేను కూడా ఏకీభవిస్తున్నాను. ఈనాటి రాజకీయాలు కూడా ఆ పద్ధతిలో ఉంటే బాగుంటుంది. రాజ్యాంగాన్ని పరిరక్షించడంలో, సభ ఔన్నత్యాన్ని కాపాడడంలో అలాంటి వారిని ఆదర్శంగా తీసుకోవాలి. పాలిటికల్ అలయన్స్ అంటే రాజకీయ పార్టీల నేపథ్యానికి భిన్నంగా, ఏపార్టీ నుండి వచ్చినప్పటికీ ఒకసారి స్పీకర్ ఛైర్ని అధిరోహించిన తరువాత, ఆ ఛైర్ అపోజిషన్ని, రూలింగ్ పార్టీని సమానంగా చూసుకుంటూ, డెమోక్రసీలో Constitutional rightsని పరిరక్షించే విధానంలో శ్రీ సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారి పాత్ర, కాంట్రీబ్యూషన్ అమోఘం, శ్లాఘనీయమని ఈ సందర్భంగా చెప్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పిన అనేక విషయాలతో ఏకీభవిస్తున్నాను. 2004 లోక్సభ ఎన్నికలలో మమతా బెనర్జీ గారి చేతిలో ఒక్కసారి మాత్రమే ఓడిపోయినట్లున్నారు, subject to correction. కానీ, తరువాత జరిగిన ఉప-ఎన్నికలో వారు మళ్ళీ గెలిచారు. ఏది ఏమైనా వారిది ఒక టవరింగ్ పర్ఫామెన్స్, వారు ఒక లెజెండరీ పర్ఫామెన్స్. సిపిఎం నుంచి వచ్చినప్పటికీ వారు చూపించినటువంటి ఒక బ్యాటల్స్వింగ్ వ్యవహారం, అంటే partisan attitude లేకుండా, impartial గా Constitutional positionను hold చేసినటువంటి నేపథ్యంలో, ఈనాటి స్పీకర్ వ్యవస్థకీ, ఛైర్మన్ వ్యవస్థకీ శ్రీ సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు ఆదర్శమని చెబుతూ, ఈ సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టినటువంటి తీర్మానాన్ని సమర్థిస్తున్నాను. థ్యాంక్యూ సార్.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్ర రావు:- అధ్యక్షా, శ్రీ సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు కమ్యూనిస్టు నాయకులు అయినప్పటికీ కూడా, he was a son of Hindu Revivalist. ఆరోజున్నటువంటి బ్యాక్గ్రౌండ్లో, ఒక హిందూ రివైవలిస్ట్ కుటుంబంలో పుట్టి ఒక కమ్యూనిస్టు పార్టీ

నాయకుడిగా ఎదగడమనేది, it was one of the rare political phenomenon.

1971లో సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారి నాన్నగారు ఎంపిగా చేస్తూ స్వర్ణస్తులైన తరువాత, ఆ సీటుకి వారు ఇండిపెండెంటుగా పోటీ చేసి, సిపిఎం సపోర్టుతో మొదటిసారిగా గెలవడం జరిగింది. ఆ తరువాత 10 సార్లు లోక్సభకు ఎన్నికయ్యారు. కేవలం ఒక్కసారి మాత్రం జాదవ్పూర్ నియోజకవర్గంలో మమతా బెనర్జీ గారి చేతిలో ఓడిపోయారు. అన్ని సార్లు గెలిచినవారు 1996లో బెన్ట్ బెట్ స్టాండింగ్ పార్లమెంటేరియన్గా అవార్డుని అందుకున్నారు. వారి పార్టీ మరియు సిద్ధాంతం కమ్యూనిస్టు పార్టీకి సంబంధించినవైనప్పటికీ, As a Parliamentarian ప్రభుత్వానికి సూచనలు ఇవ్వడం గానీ, his participation in debates గానీ is a contribution to the entire nation. వారు స్పీకర్గా ఉన్నప్పుడు whether the Speaker is a Member of a Political Party or non-partisan entity అనే రాజ్యాంగపరమైన ప్రశ్న ఉత్పన్నమైనప్పుడు, as a Speaker he said 'I will act according to the Constitution of India'. కానీ, దురదృష్టవశాత్తు, CPM పార్టీ వారు వారిని పార్టీ నుండి బహిష్కరిస్తూ, 'A party member cannot act above the Party Constitution and for him the Party Constitution is above all. And he might not have acted as per the Constitution of India' అని వ్యాఖ్యానించారు. కానీ, సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు 'As a Speaker, I must act under the Constitution of India and I will not deviate from it' అని అన్నారు. వారిని సిపిఎం పార్టీ నుండి బహిష్కరించడం జరిగింది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, he was a great son of the soil. మన దేశానికే గర్వకారణమైనటువంటి వ్యక్తి వారు. I have respect for him as a Parliamentarian and all parties have respect for him. వారి మరణం ఈ దేశానికి తీరని లోటు అని తెలియజేస్తూ, నా తరపున, నా పార్టీ తరపున సంతాపాన్ని తెలియజేస్తున్నాను.

డా. పల్లా రాజేశ్వర్ రెడ్డి (పట్టబద్రుల నియోజకవర్గం - వరంగల్, ఖమ్మం మరియు నల్గొండ):- అధ్యక్షా, కమ్యూనిస్టు యోధుడు, ట్రేడ్ యూనియనిస్ట్, Constitutionalist అయిన సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారికి సంతాపం తెలిపే విషయంలో నాకు మాట్లాడే అవకాశం ఇచ్చినందుకు ముందుగా తమకి ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటున్నాను.

సభానాయకుడు, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు మాట్లాడుతూ, భారత సమాజానికి సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు చేసిన సేవలు, వారి గుణగణాల గురించి స్పష్టంగా చెప్పారు. టిఆర్ఎస్ పార్టీ కూడా

వాటన్నింటితో ఏకీభవిస్తోంది. వ్యక్తిగా వారు ఎప్పుడు పుట్టారు, ఎన్నిసార్లు ఎన్నిక కాబడ్డారు, వారు చేసిన సేవలు వంటి విషయాల గురించి చెప్పుకోవడం జరిగింది.

భారత ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థకు ఆయన స్పీకర్ గా ఉన్న 5 సంవత్సరాల కాలంలో ఆయన చేసిన నిర్ణయాలను ఇప్పటి తరం, యువ పార్లమెంటేరియన్స్ మరియు వివిధ సంస్థలు పరిశీలించవలసిన అవసరముంది. శాసనసభ లేదా పార్లమెంట్ లు ఏవిధంగా వ్యవహరించాలనే విషయంలో **straight forward** గా కొన్ని చక్కని సూచనలను వారు చేయడం జరిగింది. అందుకే సోమనాథ్ చటర్జీ గారు ఈ దేశ ప్రజాస్వామిక చరిత్రలో, పార్లమెంటరీ డెమోక్రసీలో గుర్తుంచుకోవలసిన వ్యక్తిగా ఉండిపోతారు. ఆయన పార్లమెంటుకు 10 సార్లు ఎన్నుకోబడిన గొప్ప కమ్యూనిస్టు నాయకులు. వారు 40 సంఘాలకు ట్రేడ్ యూనియనిస్టుగా ఉన్నారు.

ప్రధానంగా **Legislature, Executive, Judiciary and Press**లను **Pillars of Democracy**గా చెప్పుకుంటాము. ఈ పిల్లర్స్ ని ఎప్పటికప్పుడు బలోపేతం చేస్తుండాలి. కానీ, అప్పుడప్పుడు వీటిని **deviate** చేస్తూ ఒకరు ఇంకోకరి మీద వారి **supremacy**ని **express** చేసి ప్రయత్నం సాధారణంగా జరుగుతూ ఉంటుంది. భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం, భారత దేశంలో లెజిస్లేచర్ గొప్పది అని చెప్పడానికి సోమనాథ్ చటర్జీ గారు తీసుకున్న చర్యలు ఉదాహరణలుగా ఉన్నాయి. లెజిస్లేచర్ గొప్పదా, జ్యూడిషియరీ గొప్పదా అనే పరిస్థితి వచ్చినప్పుడు అడ్వకేట్ ఫ్యామిలీస్ నుండి వచ్చిన వారిలో చాలా మంది జ్యూడిషియరీ వైపే మొగ్గు చూపుతారు. కానీ, ఈ దేశ ప్రజాస్వామ్యం ఏమి కోరుకుంటోంది? భారత రాజ్యాంగం ఈ విషయంలో ఏమి చెబుతోందనే విషయాలపై సోమనాథ్ చటర్జీ గారు స్పీకర్ గా ఉన్న కాలంలో రెండుసార్లు భారతదేశంలో ఉన్న నభావతులందరితో, ప్రిసైడింగ్ ఆఫీసర్లతో కాన్ఫరెన్సులను నిర్వహించి, స్పష్టమైన **resolutions**ను తయారుచేసి, ఆ **resolutions**ను జ్యూడిషియరీకి అందజేశారు. భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం లెజిస్లేచర్ చాలా గొప్పది, లెజిస్లేచర్ తీసుకున్న నిర్ణయాల విషయంలో జ్యూడిషియరీ ప్రవేశించడానికి వీలు లేదని చాలా స్పష్టంగా, సూచన ప్రాయంగా **resolutions** రూపంలో అందించిన వ్యక్తి సోమనాథ్ చటర్జీ గారు.

అంతేకాదు, పార్లమెంటులోని లైబరరీని సోమనాథ్ చటర్జీ గారు బలోపేతం చేయడం జరిగింది. అనేక సందర్భాలలో అనేక మంది ఇచ్చిన లెక్చర్స్ ను లైబరరీలో అందుబాటులో ఉంచే విధంగా వారు చర్యలను తీసుకున్నారు. మొట్టమొదటి ఉత్తమ పార్లమెంటేరియన్ గా

కూడా వారే ఎన్నిక కావడం జరిగింది. బోఫోర్స్ అంశంపై వారు చేసిన ప్రసంగానికి, ఆనాటి ప్రతిపక్ష నాయకులతోపాటు అధికారులకు వారు కూడా విలవిల్లాడాల్సి వచ్చింది. 2004 నుండి 2009 మధ్య కాలంలో ఒక రీసెర్చర్ గా వారిని కలిసే భాగ్యం నాకు కూడా కలిగింది. రాజ్యాంగాన్ని అర్థం చేసుకోవడం ఒక భాగమైతే, దాని ఆధారంగా ఖచ్చితంగా నిర్ణయాలు తీసుకోవడం మరొక భాగం. సోమనాథ్ చటర్జీ గారు ఒక స్పీకరుగా తీసుకున్న నిర్ణయాలను ఇంత వరకు ఎవ్వరూ ఛాలెంజ్ చేయలేదు. అంత అద్భుతమైన నిర్ణయాలను వారు తీసుకునేవారు. అవన్నీ కూడా ఇవాళ మనకు అనుసరణీయం.

నభా నిర్వహణలో ప్రతిపక్షాలకు కూడా ఉపయోగపడే విధంగా కాలింగ్ అటెన్షన్ మోషన్స్, వాయిదా ప్రతిపాదనలను ప్రవేశపెట్టి ఎక్కువగా యాక్సెస్ చేసింది సోమనాథ్ చటర్జీ గారే. అంతేకాదు, వారు **Standing Committee recommendations**పై **Action Taken Reports**ను **insist** చేసి మరీ సంబంధిత శాఖల నుండి తెప్పించుకునేవారు. అంతేకాకుండా, అనేక అంశాలపైన **Standing Committee**లను పెంచింది కూడా వారే. భారత ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ ఎక్కువగా పరిణతి చెందే విధంగా చేసింది కూడా సోమనాథ్ చటర్జీ గారే.

సోమనాథ్ చటర్జీ గారు వ్యక్తిగతంగా తీసుకున్న రెండు నిర్ణయాలు మాత్రం అద్భుతం.

మనం ఇతర దేశాలకు వెళ్ళినప్పుడు భద్రతా కారణాల రీత్యా అక్కడి భద్రతాధికారులు ఎక్కువగా **frisking** చేస్తుంటారు. మనకూ, ఆ దేశానికి ఒక అండర్ స్టాండింగ్ ఉంటుంది. మన దేశాన్ని వేరొక దేశం యాక్సెస్ చేసినట్లయితే, రెండింటి మధ్య **reciprocation** ఉండాలి. అనేక దేశాల నుండి **invitations** వచ్చినప్పటికీ, **reciprocation** లేని దేశాలకు మనం వెళ్ళ కూడదంటూ వారు అటువంటి దేశాలలో పర్యటించలేదు. భారత దేశం యొక్క గొప్పదనాన్ని చాటి చెప్పడానికి ఆయన వ్యక్తిగతంగా తీసుకున్న నిర్ణయమిది. అంతేకాదు, నేను చనిపోయిన తరువాత నా యొక్క మృతదేహం ఇతరులకు ఉపయోగపడేలా ఉండాలని ఆయన చాలా స్పష్టంగా చెప్పారు. ఒక మెడికల్ కాలేజీకి తన మృతదేహాన్ని దానమిచ్చి దానిమీద రీసెర్చ్ చేయమని చెప్పిన మహోన్నత మానవతావాది శ్రీ సోమనాథ్ చటర్జీ గారు.

వారు చెప్పిన విషయాలలో, ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో ఉన్న సంస్థలను ఏ విధంగా బలోపేతం చేసుకోవాలి, వాటిని ఏవిధంగా నడపాలి, జ్యూడిషియరీ వ్యవస్థకు లక్ష్యణ రేఖ ఎంత వరకు ఉన్నది అనే విషయాలలో వారి **contributions** అద్భుతంగా ఉన్నాయి.

కమ్యూనిస్టు యోధుడిగా, constitutionalistగా, ప్రజాస్వామ్య వాదిగా వారు చేసిన సేవలను భారతదేశంలో ఉండే ప్రజాస్వామ్య వాదులెవరూ కూడా మరిచిపోలేరని తెలుపుతూ, వారి ఆత్మకు శాంతి చేకూరాలని టిఆర్ఎస్ పార్టీ తరపున, నా తరపున కోరుకుంటూ ఈ అవకాశమిచ్చినందుకు మరొక్కసారి ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను. జై తెలంగాణ.

మిస్టర్ చైర్మన్:- మాజీ లోక్సభ సభాపతి, స్వర్గీయ సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారి గురించి సభానాయకులు, సభ్యులు వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయాలతో నేను ఏకీభవిస్తూ, లోక్సభ మాజీ సభాపతి సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారి మృతి పట్ల ఈ సభ తీవ్ర సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, శోకార్తులైన వారి కుటుంబసభ్యులకు తమ ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నది.

శ్రీ సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు 1929 వ సంవత్సరం జూలై 25వ తేదీన అస్సాం రాష్ట్రంలోని తేజ్పూర్ పట్టణంలో జన్మించారు. వీరు కేంబ్రిడ్జ్ యూనివర్సిటీ నుంచి న్యాయవాద పట్టా పుచ్చుకొని కొంత కాలం న్యాయవాదిగా పనిచేశారు. ఆ తరువాత పార్లమెంట్ సభ్యుడిగా ఎన్నికై, పార్లమెంటులో 500లకు పైగా ప్రసంగాలు చేసిన వ్యక్తిగా భారత రాజకీయ నేతల్లో ఒకరిగా నిలిచిపోయారు. 1971 నుంచి 2004 వరకు ఎం.పి.గా 10 సార్లు గెలిచారు. 2004 నుండి 2009 వరకు లోక్సభ స్పీకర్ గా తనదైన శైలిలో వ్యవహరించి, సభా కార్యక్రమాలను అత్యంత సమర్థవంతంగా నిర్వహించడంలో అందరి మన్ననలనూ పొందారు. 1996లో టెట్స్టాండింగ్ పార్లమెంటేరియన్ అవార్డుని కూడా అందుకున్నటువంటి వారు సోమనాథ్ ఛటర్జీ గారు. వీరు తమ 89 సంవత్సరాల వయస్సులో, 2018 ఆగస్టు 13వ తేదీన అనారోగ్యంతో మరణించడం జరిగింది. వీరి ఆత్మకు శాంతి చేకూర్చాలని భగవంతుడిని ప్రార్థిస్తూ, రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించవలసిందిగా సభను కోరుతున్నాను.

(సభ రెండు నిమిషాలపాటు మౌనం పాటించింది)

12.20 మిస్టర్ చైర్మన్:- డా. నేరేళ్ల వేణుమాధవ్ మృతిపట్ల రాష్ట్ర ము. ముఖ్యమంత్రి గారు సంతాప ప్రతిపాదనను ప్రతిపాదించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె.చంద్రశేఖర్ రావు:- అధ్యక్షా, నేరేళ్ల వేణుమాధవ్ అనేది విశ్వవిఖ్యాతమైన పేరు. వారు చాలా సుప్రసిద్ధులైనటువంటి వారు. వారు 1932, డిసెంబర్ 28వ తేదీ వరంగల్ పట్టణంలో జన్మించారు. వారు ఉపాధ్యాయునిగా పనిచేయడం జరిగింది. వారు 1972 నుండి 1978 వరకు ఉమ్మడి రాష్ట్ర శాసన పరిషత్ సభ్యుడిగా ఆరు సంవత్సరాల పాటు కూడా సేవలందించారు. ఈ సభకు

సంబంధించిన వ్యక్తి కాబట్టి, మనం ప్రత్యేకంగా ఈరోజు నివాళులు అర్పిస్తున్నాము. అంతేకాకుండా యావత్తు తెలంగాణ ప్రజానీకం గర్వించేటువంటి ముద్దుబిడ్డ స్వర్గీయ శ్రీ నేరేళ్ల వేణుమాధవ్ గారు.

మిమిక్రీ కళ ఉందనే విషయం వేణుమాధవ్ గారు మనకి తెలియజేసే వరకు ఎవరికీ తెలియదు. దానిని వారు ఆచరించి, అనుసరించి విశ్వవిఖ్యాతం చేయడమే కాకుండా ఇది ఒక కళ, ఒక ఆర్ట్ ఫామ్ అని చెప్పి జగత్ విఖ్యాతం చేసినటువంటి మహానుభావుడు శ్రీ నేరేళ్ల వేణుమాధవ్ గారు. వారు మిమిక్రీ చేయడమే కాకుండా ఈ ధ్వని అనుకరణ చేసేటువంటి వారి కొరకు హన్మకొండ పబ్లిక్ గార్డెన్స్ లో శ్రీ నేరేళ్ల వేణుమాధవ్ కళా ప్రాంగణం అనే పేరుతో ఒక ఇనిస్టిట్యూట్ ను కూడా స్థాపించి, తానే వారికి గురువుగా వ్యవహరించడం జరిగింది. మనందరికీ తెలుసు, చిత్తురు నాగయ్య గారు అనే ఒక విలక్షణమైన పాత తరం సినిమా నటుడు ఉండేడివారు, ఆయన కూడా ధ్వని అనుకరణ చేసేవారు. వేణుమాధవ్ గారు ఆయన ధ్వని అనుకరణను చూసి, దానికి ప్రీరేపితమై నాగయ్య గారిని ఆరాధిస్తూనే వీరు ధ్వని అనుకరణను చేయడం ప్రారంభించారు.

మిమిక్రీ ఆర్ట్ ఫామ్ యొక్క చరిత్రలో - మిమిక్రీ వేణుమాధవ్ కు ముందు మిమిక్రీ వేణుమాధవ్ తరువాత మిమిక్రీని గమనిస్తే, వేణుమాధవ్ యొక్క స్థానం ఏమిటంటే, అంతకుముందు ధ్వని అనుకరణ అంటే, కేవలం సినిమాలకు డబ్బింగ్ చెప్పేవారు. సినిమా యాక్టర్లకు సంబంధించి చూస్తే, వారు అన్ని భాషలలో నడిస్తుంటారు. వారికి యాక్టింగ్ బాగా వస్తుంది కానీ, అందరికీ అన్ని భాషలు రావు. ఆ సందర్భంలో ఆ యాక్టర్ ధ్వనికి దగ్గరగా వాయిస్ ఉన్నవాళ్ళని లేదా మిమిక్రీ ఆర్ట్ ఫామ్ తెలిసిన వారిని తీసుకువచ్చి వారి కంఠానికి దగ్గరగా ఉన్నటువంటి కంఠంతోని వారు చెప్పవలసిన మాటలను డబ్బింగ్ చెప్పిస్తారు. అయితే ఈ మిమిక్రీ ఆర్ట్ ఫామ్ దానికి మాత్రమే పరిమితమై ఉండేది. కానీ, వేణుమాధవ్ గారు చేసిన వ్యవహారం ఏమిటంటే, ఆయనకు ధ్వని అనుకరణ సామ్రాట్ అని అంతర్జాతీయ స్థాయిలో బిరుదు వచ్చింది. అనేక విశ్వవిద్యాలయాల నుండి, సంస్థల నుండి అనేక డాక్టరేట్లు, పురస్కారాలు వచ్చాయి. లెక్కలేనన్ని డాక్టరేట్లు, సత్కారాలు, సన్మానాలు అవార్డులు పొందినటువంటి గొప్ప వ్యక్తి శ్రీ నేరేళ్ల వేణుమాధవ్ గారు. వీరికి ముందు కొంతమంది మిమిక్రీ చేసినా ఆ విస్తృతి దానికి ఉండేది కాదు.

నేను కూడా చాలా సందర్భాల్లో వారి కార్యక్రమాల్లో పాల్గొన్నాను. వారిని చాలామంది పిలిచేవారు, చాలా బిజీగా ఉండేవారు, కళాశాలల వారైతే ఖచ్చితంగా పిలుచుకునే వారు. నేను చదువుకున్నటువంటి సిద్దిపేట కళాశాలకు కూడా వారిని పిలువడం జరిగింది, వారు

వచ్చినారు. వేణుమాధవ్ గారు వచ్చారంటే సినిమా జనాలకంటే ఎక్కువ జనాలు వచ్చి ఆయన ధ్వని అనుకరణను వినేటటువంటివారు, ఆయన అంత గొప్ప ధ్వని అనుకరణ చేసేవారు. కేవలం సినిమా నటులనే కాకుండా రాజకీయ నాయకుల స్వరాన్ని కూడా ధ్వని అనుకరణ చేసినారు. జనం చాలా నవ్వే వారు. ఏ నాయకుని పేరు చెప్పి వారు ధ్వని అనుకరణ చేస్తారో, అచ్చంగా వారు మాట్లాడిన ఫీలింగ్ ఉండేది. అంత గొప్ప మిమిక్రీ కళాకారుడు వారు. ఆ రోజుల్లోని ప్రముఖ రాజకీయ నాయకురాలు శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ గారి వాయిస్ ని కూడా చాలా గొప్పగా, ఇందిరాగాంధీ గారే మాట్లాడుతున్నారనే భ్రమ కలిగించేంతగా గొప్పగా వారి ధ్వని అనుకరణ ఉండేది. మన దేశస్థుల సినిమా నటుల ధ్వని అనుకరణ చేయడమే కాకుండా ఇతర దేశస్థుల ఇంగ్లీష్, ఫ్రాన్స్, తదితర నటుల యొక్క ధ్వని అనుకరణ చేయడం వల్ల ఆయా దేశాలల్లో వారి యొక్క ప్రోగ్రామ్స్ పెట్టించుకునేంత స్థాయికి వెళ్లిపోయింది. అలాగే ఇతర దేశాధ్యక్షుల, దేశ ప్రధానుల యొక్క ధ్వనులను కూడా అనుకరించడంతో ఐక్య రాజ్య సమితిలో ప్రదర్శనివ్వాలని ఆయనని కోరడంతో ఐక్య రాజ్య సమితిలో అనేక దేశాధ్యక్షుల ముందు వారి కళను ప్రదర్శించడం జరిగింది. అటువంటి గొప్ప కళాకారుడు ఆరు సంవత్సరాలపాటు మన శాసన పరిషత్తులో ఉండడం, మన తెలంగాణ ముద్దుబిడ్డ కావడం మనందరికీ చాలా గర్వకారణం, చాలా సంతోషం.

వారి కళ ఎంత విస్తృతపరచుకొంది, ఎటువంటి అభిమానులు వారికి ఉన్నారంటే, అంతటి అభిమానులు చాలామందికి ఉండరు. ఇటువంటిది రేట్ అండ్ రేడ్స్. విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు మనకు తెలుసు. తెలుగు సాహిత్యంలో చాలా గొప్ప పండితుడు, చాలా గొప్ప మహాద్భుతమైన కవి. ఆయన వ్రాసిన “వేయి పదగలు” అనే నవల ప్రపంచ భాషలన్నింటిలో అనువదించబడి, ప్రధాన మంత్రి స్వర్గీయ పి.వి. నర్సింహ రావు గారు దానిని హిందీలో కూడా అనువదించడం జరిగింది. అంత గొప్ప రైటర్, గొప్ప భావకుడు, గొప్ప కవి. ఆయన వ్రాసిన పుస్తకాల్లో కొన్నింటిని వేణుమాధవ్ గారికి అంకితమిచ్చారు, అది వారి గొప్పతనం. వేణుమాధవ్ గారు సాధించినటువంటి ఘనత, కీర్తి ఎంత స్థాయికి వెళ్లిపోయిందంటే, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారి లాంటి మహాకవి వ్రాసిన పుస్తకాన్ని శ్రీ నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారికి అంకితమిచ్చారు. డా. సి. నారాయణ రెడ్డి మహా అద్భుతమైనటువంటి మరో తెలంగాణ బిడ్డ, ఈమధ్య కాలంలోనే వారు పరమపదించినారు. ఆయన తెలుగులో మహా గొప్ప కవి. విశ్వంభర లాంటి కావ్యాన్ని రచించి, విశ్వంలోనే ఒక గొప్ప పేరు ప్రతిష్టలు సాధించినటువంటి కవి. మీరు కోరిన పాటలని సినిమా పాటలు గళంలో రేడియోలో వచ్చేవి. సినారె పేరు లేకుండా ఆ పాటలు

ఉండేవి కావు. ప్రతి పాటకు రచయిత సినారె, సినారె అని వచ్చేది. ఆయన పూర్తిపేరు సి.నారాయణ రెడ్డి అయినప్పటికీ, సినారె అనే పేరుతోనే వారు ప్రసిద్ధులు. అట్లాంటి మహాకవి సినారె కూడా శ్రీ నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారి కళకు అబ్బురపడిపోయి తను కూడా ఒక పుస్తకాన్ని వేణుమాధవ్ గారికి అంకితమిచ్చారు. అంటే, సినారె లాంటి మహాకవి, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ లాంటి మహాకవి వారి కావ్యాలను, వారి కృతులను, వారి రచనలను వేణుమాధవ్ గారికి అంకితమిచ్చారంటే అది సామాన్యమైన విషయం కాదు. అంటే, మిమిక్రీ కళను చాలా గొప్పగా వారు ప్రాక్టీస్ చేశారు. గొప్పగా దానిని ముందుకు తీసుకొని పోయినారు, మిమిక్రీ కళను గొప్పగా దానిని ఆచరించి, ఆయన చాలామంది మిమిక్రీ కళాకారులను తయారు చేసినారు. అలా తయారయిన కళాకారులు ఎక్కడ, ఏ ప్రోగ్రాం చేసినా కూడా ఆయన ఫోటోకి దండం పెట్టి ఆ ప్రోగ్రాంని ప్రారంభిస్తారు. అంత అంకితభావంతో పని చేసేటటువంటి కళాకారులు ఇప్పుడు కూడా ఉన్నారు.

వారి కళను, గొప్పతనాన్ని, వైశిష్ట్యాన్ని గుర్తించి కేంద్ర ప్రభుత్వం వారిని “పద్మశ్రీ” అవార్డుతో సత్కరించింది. ఆయన పద్మశ్రీ శ్రీ నేరెళ్ల వేణుమాధవ్, ఆయన తెలంగాణ ముద్దుబిడ్డ కావడం మనందరికీ గర్వకారణం. కళను కళగా తయారు చేయడమే కాకుండా మిమిక్రీని ఒక పాఠ్యాంశంగా పెట్టడానికి కృతకృత్యులైనారు. వారు 2018, జూన్ 19న అనారోగ్యంతో పరంగల్లో మరణించారు. వారు శాసన పరిషత్ సభ్యులుగా ఉన్నారు, గొప్ప కళాకారుడు కాబట్టి, ప్రభుత్వ పక్షాన అధికార లాంఛనాలతో వారికివ్వాలన్న గౌరవాన్ని వారికిస్తూ, ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకొని వారి అంత్యక్రియలు కూడా ప్రభుత్వం తరపున నిర్వహించడం జరిగింది. దానికి గౌరవ ఉప ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కడియం శ్రీహరి, ఆ జిల్లా నాయకులు, ఇతర మంత్రులు చాలామంది హాజరై వారికి ప్రభుత్వం తరపున ఘనంగా నివాళులు అర్పించడం జరిగింది. వారి పేరుమీద ఏదైనా అవార్డు తీసుకురావాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది. తప్పకుండా త్వరలోనే దానిని ప్రకటిస్తామని కూడా తెలియజేస్తూ, వారు మన సభలో సభ్యులుగా ఉండి ఇంతపెద్ద అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి గడించి, “ధ్వని అనుకరణ సామ్రాట్” అనే బిరుదు పొంది సుప్రసిద్ధమైనటువంటి అనేకమంది కవుల యొక్క పుస్తకాలను అంకిత రూపంలో పొంది, ఒక అద్భుతమైనటువంటి వ్యక్తిగా పరమపదించినటువంటి వేణుమాధవ్ గారి మృతిపట్ల నా తరపున, మన అందరి తరపున, రాష్ట్రం తరపున విచారాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, తీవ్ర సంతాపాన్ని ప్రకటిస్తున్నాను.

మిస్టర్ ఛైర్మన్:- నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గురించి రెండు వాక్యాలలో సంతాపం తెలియజేయాల్సిందిగా ఉప ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కడియం శ్రీహరి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కడియం శ్రీహరి:- అధ్యక్షా, ధ్వని అనుకరణ సామ్రాట్ డా. నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారి మృతికి సంతాపాన్ని తెలుపుతూ, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప ప్రతిపాదనను బలపరుస్తున్నాను. డా. నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారు వరంగల్ జిల్లా, తెలంగాణ ముద్దుబిడ్డ కావడం చాలా సంతోషం. వారి మిమిక్రీ కళ ద్వారా వరంగల్ జిల్లాకు, ప్రత్యేకంగా తెలంగాణకు కూడా ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పేరు, ప్రఖ్యాతులు సంపాదించిన వ్యక్తి. వారు విద్యాభ్యాసం నుండే మిమిక్రీని ప్రాక్టీస్ చేస్తూ వచ్చారు. వారు ఉపాధ్యాయుల యొక్క భావను, ఉపన్యాసాలను అనుకరిస్తూ వచ్చేవారు. వారు మెట్రిక్యులేషన్ వరకు ఎవివి పాఠశాలలో చదువుకున్నారు. 1952 సంవత్సరంలో అన్నపూర్ణ ఆర్ట్స్ అండ్ సైన్స్ కాలేజీలో పియూసి విద్యను అభ్యసించేందుకు చేరినప్పుడు, అక్కడ శ్రీ బారు రామనరసింహం గారు ఫిన్సిపల్ గా ఉండేవారు. వారి అబ్బాయి బిపిఆర్ విఠల్ గారు ఆంధ్రప్రదేశ్ చీఫ్ సెక్రటరీగా పని చేశారు. ఆ బారు రామ నరసింహం గారు క్లాస్ లో ఇంగ్లీష్ లెస్సన్ చెప్పి బయటకు వస్తున్న క్షణంలో వారి వెనుకనే వేణుమాధవ్ గారు నడుస్తూ వస్తూ, వారు క్లాస్ లో చెప్పిన దానిని, వారి మాటలను అనుకరిస్తూ రావడం జరిగింది. దానికి ఆ ఫిన్సిపల్ గారు కోపగించుకోకుండా, ఇంత చక్కగా ఈయన నా మాటలను అనుకరిస్తున్నాడని పిలిచి అతనితో ఏమి చేస్తావు, ఏమిటి అని అనేక విషయాలను తన దగ్గర నుండి సేకరించడంతో, నాకు మిమిక్రీ చేయాలనే కోరిక ఎక్కువగా ఉంది, కానీ నాకు ప్రోత్సాహం సరిగ్గా లేదు, కుటుంబం కూడా ఒప్పుకోవడం లేదంటే, ఆయన స్వయంగా తన జేబులోంచి రూ.60/-లు నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారికి ఇచ్చి నీవు ఇంగ్లీష్ సినిమాలు ఎక్కువగా చూడు, ఇంగ్లీష్ హీరోలు మాట్లాడుతున్న మాటలను అనుకరణ చేయమని వారు చెప్పడం జరిగింది. అప్పుడు ఆ రూ. 60/-లు తీసుకొని అనేక సినిమాలు చూసి అదే ఆర్ట్స్ అండ్ సైన్స్ కాలేజీలో ఫిన్సిపల్ ముందర, స్టాఫ్ ముందర, విద్యార్థులందరి ముందర ఒక బ్రహ్మాండమైన ప్రదర్శన వారు ఇవ్వడం జరిగింది. అప్పుడే ఆ ఫిన్సిపల్ గారు ఒక మాట అన్నారు. ఏదో ఒకరోజు ప్రపంచంలోనే ఒక గొప్ప మిమిక్రీ కళాకారుడివి అవుతావు, నా పెద్ద కుమారుడు బిపిఆర్ విఠల్ అయితే నా రెండవ కుమారుడివి నువ్వే, నీకు ఏ సహకారం కావాలన్నా నేను అందిస్తానని చెప్పి ఆరోజు శ్రీ బారు రామ నరసింహం గారు ఇచ్చిన ప్రోత్సాహం, ఆ తరువాత ఆయన ప్రపంచ స్థాయికి ఎదిగిన విధానం చాలా గొప్పది.

మేము విద్యార్థులుగా ఉన్నప్పుడు తరచుగా ఆర్ట్స్ అండ్ సైన్స్ కాలేజీలో వారు మిమిక్రీ కార్యక్రమాలు చేస్తుండేడివారు. ప్రధానంగా ఆరోజుల్లో "Meckenna's Gold" అని ఒక ఇంగ్లీష్ సినిమా వచ్చింది. ఆ సినిమా ప్రపంచ వ్యాప్తంగా చాలా ప్రసిద్ధి చెందింది. ఆ సినిమాలోని హీరో యొక్క మాటలను అనుకరిస్తూ ఉర్రూతలూగించే విధంగా ఆయన కళారూపాలు ఉండేవి. మా కాలేజీలో కల్చరల్ ఈవెంట్ ఉందంటే నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారి ప్రోగ్రాం లేకుండా ఆ కల్చరల్ ఈవెంట్ ముగిసేది కాదు.

ఆ రకంగా ఆయన మిమిక్రీ కళను విశ్వవ్యాప్తం చేస్తూ, 1953లో ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో చేరి, ఆ తరువాత 1972 నుండి 1978 వరకు శాసన పరిషత్ సభ్యునిగా కూడా పని చేశారు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం వారికి "కళా ప్రపూర్ణ" అనే ఒక బిరుదును ఇచ్చింది. జెఎన్ టీయు, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయాలు వారికి డాక్టరేట్ బిరుదును ప్రధానం చేయడం జరిగింది. 2001లో కేంద్ర ప్రభుత్వం వారికి "పద్మశ్రీ" అవార్డును ఇచ్చింది. అలా ఆయన అనేక సత్కారాలను పొందడం జరిగింది.

వారి జీవితంలోని ఒక సంఘటనను వారు ఎప్పుడూ చెబుతుండేడి వారు. తెలుగు ప్రజల ఆహ్వానం మేరకు ఆస్ట్రేలియాలోని సిడ్నీకి వెళ్లడం జరిగిందంట. సిడ్నీకి వెళ్లినప్పుడు ఆయనను రిసీవ్ చేసుకోవడానికి అక్కడికి ఎవరూ రాలేదంట. అలాంటి సమయంలో తాను ఎక్కడైతే వెళ్లాలో అక్కడికి వెళ్లేందుకు ఒక బ్యాక్సీ ఎక్కినప్పుడు ఆ బ్యాక్సీ డ్రైవర్ కి ఇంగ్లీష్ తప్ప మరో భాష రాకుంటే నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారు ఆ డ్రైవర్ ని ప్రసన్నం చేసుకోవడానికై ఆ డ్రైవర్ ఐదు నిమిషాల్లో మాట్లాడిన మాటలన్నీ అనుకరణ చేసి మళ్ళీ ఆ డ్రైవర్ కి వినిపిస్తే దానికి ఆ డ్రైవర్ ముగ్ధుడై శ్రీ నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారిని ఆ ప్రోగ్రాం అడ్రస్ కి తీసుకువెళ్లి తన బ్యాక్సీకి తీసుకోవాల్సిన డబ్బులు తీసుకోకుండా వేణుమాధవ్ గారి కాళ్ళకు మొక్కివేణుమాధవ్ గారు సిడ్నీ నుండి ఇండియాకు బయలుదేరేంత వరకు ఉచితంగా బ్యాక్సీ పెట్టాడని వేణుమాధవ్ గారు చెబుతుండేడి వారు.

అలాగే అందరికీ మిమిక్రీ నేర్పించాలనే ఆలోచనతోని "డా. నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ కళా ప్రాంగణం" అని ఒకటి హన్మకొండ పబ్లిక్ గార్డెన్స్ లో ఏర్పాటు చేశాం. ఇప్పుడు దానిని వేణుమాధవ్ గారి ఓపెన్ ఆడిటోరియం అని పిలుస్తున్నాం. ఆ కళా ప్రాంగణంలో అందరికీ ఉచితంగా మిమిక్రీలో శిక్షణను ఇవ్వడం జరుగుతోంది. తెలుగు రాష్ట్రాల్లో గానీ, భారత దేశంలో గానీ ఆయనకు అనేక మంది శిష్యులున్నారు.

వేణుమాధవ్ గారు చనిపోయిన రోజున వారిని ఉన్నతంగా గౌరవించాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఆలోచించి ప్రభుత్వ లాంఛనాలతో ఆయన అంత్యక్రియలు జరపాలని వారు మాకు ఆదేశాలివ్వడం జరిగింది. ఆరోజు ఎంతమంది మిమిక్రీ కళాకారులు ఆయన అంత్యక్రియలో పాల్గొన్నారంటే, దేశవ్యాప్తంగా ఉన్నటువంటి చాలామంది మిమిక్రీ కళాకారులు అక్కడికి రావడం జరిగింది. వారందరినీ చూసినప్పుడు ఇంత గౌరవాన్ని, ఇంత మర్యాదను కూడగట్టుకున్నటువంటి మహానుభావుడు వరంగల్ జిల్లావాసి కావడం నాకు చాలా సంతోషం అనిపించింది.

వారు 2018, జూన్ 19న స్వర్గస్తులు కావడం జరిగింది. వారి మృతికి సంతాపాన్ని తెలుపుతూ, వారి కుటుంబానికి కూడా ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలుపుతూ, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప ప్రతిపాదనను బలపరుస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్:- శ్రీమతి ఆకుల లలిత గారు సంతాప సందేశాన్ని ఇవ్వాలిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి ఆకుల లలిత(శాసనసభ నియోజకవర్గం):- నాకు మాట్లాడేందుకు అవకాశం ఇచ్చిన చైర్మన్ గారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ, నేరెళ్ల వేణు మాధవ్ గారు 1932, డిసెంబర్ 28న హరి, శ్రీలక్ష్మి గార్లకు వరంగల్ లోని మెట్టెవాడలో జన్మించారు. పాఠశాల ఉపాధ్యాయునిగా వెంట్రవాడ, హన్మకొండలోని తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో 1953లో మిమిక్రీ ఫ్యాకల్టీగా చేరడం జరిగింది. వారు అన్ని భాషల్లో మిమిక్రీ చేసేవారు. ఆయన తెలుగు బిడ్డ కావడం చాలా గర్వించదగిన విషయం. న్యూయార్క్ సిటీలోని యుఎస్ ఒలో కూడా వారు తన మిమిక్రీ ప్రదర్శించడం జరిగింది. శ్రీ.పి.వి. నర్సింహ రావు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు 1972-78 మధ్య కాలంలో శాసన పరిషత్ సభ్యుడిగా ఉన్నారు. 2001లో వారికి కేంద్ర ప్రభుత్వం “వడ్డుశ్రీ” అవార్డును ఇవ్వడం జరిగింది. 1981లో రాజ్యలక్ష్మి ఫౌండేషన్ అవార్డు పొందడం జరిగింది. 1978లో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం నుండి “కళా ప్రపూర్ణ” అవార్డు పొందడం జరిగింది. He was presented with Life Time Achievement Award by the Telugu Book of Records and Telangana Records Book on his 83rd birthday on 28th December, 2015. He was also honoured with Gajaa Rohanam by Tirumala Tirupati Devasthanams. ఇలాంటి అవార్డులు చాలా వచ్చాయి. The Government of Telangana felicitated him on Telangana Formation Day in 2018. The Indian Postal Department honoured him by releasing a Postage Stamp with his photograph in the year

2017. వీరు వరంగల్ జిల్లాకు చెందినవారవడం మన అదృష్టం. ఈ కాలంలో ఇలాంటి కళాకారులు ఉండడం చాలా అరుదు. వారి ఆత్మకు శాంతిచేకూరాలని కోరుకుంటూ, వారి కుటుంబ సభ్యులకు నా ప్రగాఢ సంతాపం తెలియజేస్తూ, వారికి మనో ధైర్యం కలుగజేయాలని నేను కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్:- శ్రీ ఎన్. రామచంద్ర రావు గారు మాట్లాడాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్ర రావు:- అధ్యక్షా, శ్రీ నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారు మన తెలంగాణ ముద్దుబిడ్డ, ఒక పర్ఫార్మింగ్ ఆర్టిస్ట్. ధ్వని అనుకరణను ప్రఖ్యాతి చేయడమే కాకుండా ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఒక గుర్తింపు తీసుకువచ్చారు. Mimicry and Ventriloquism ఈ రెండింటినీ ఒక ఫామ్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ ఆర్ట్ గా గుర్తింపు తీసుకురావడంలో నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారి హస్తం చాలా పెద్దది. 12 తెలుగు సినిమాల్లో వారు యాక్ట్ చేసినట్లుగా నమోదారు. వ్యక్తిగతంగా కూడా వారు నాకు పరిచయం. నేను బార్ అసోసియేషన్ ప్రెసిడెంట్ గా ఉన్నప్పుడు వారు-నేను త్యాగరాజ గానసభలో కలవడం జరిగింది. వచ్చేటప్పుడు బాగ్ లింగంపల్లిలోని వారి బంధువుల ఇంట్లో వారిని నా కారులో దింపడం జరిగింది. అంత పెద్ద ఆర్టిస్ట్ అయినప్పటికీ ఆయన చాలా సింప్లిసిటీగా ఉండేటువంటి వ్యక్తి. మొదటిసారి మిమిక్రీని యునైటెడ్ నేషన్స్ లో పర్ఫామ్ చేయడానికి అరుదైన అవకాశం వేణుమాధవ్ గారికి రావడం అది వారికే కాకుండా తెలంగాణ వ్యాప్తంగా ఉన్నటువంటి మిమిక్రీ కళాకారులందరికీ గర్వకారణమనే విషయాన్ని మనందరం గుర్తుంచుకోవాలి.

12.40 | అధ్యక్షా, నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారు ఉపాధ్యాయులు కావడం మ. వల్ల వారి వద్ద శిష్యరికం చేసిన వారి సంఖ్య చాలా పెద్దగా ఉంది. వారి కుటుంబంతోపాటు వారిని అభిమానించే కళాపోషకులు ఎందరో ఉన్నారు. వారి కార్యక్రమాలను వ్యక్తిగతంగా నేను చాలా సార్లు చూశాను. అలాగే ఆ రోజుల్లో దూరదర్శనలో కూడా పదే పదే వారి కార్యక్రమాలను చూసేవాణ్ణి. వారు మంచి ఆర్టిస్ట్. ఇంతకుముందు గౌరవ ఉప ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కడియం శ్రీహరి గారు చెప్పినట్లు, మెక్నూన్ గోల్డ్ సినిమాను వారు అనుకరణ చేసే వారు. ఆ సినిమాలో సౌండ్ వింటే అంత గొప్పగా అనిపించదు, కానీ స్టేజీ మీద వారు చేసిన మిమిక్రీ ప్రదర్శన సినిమా కంటే గొప్పగా, చాలా ఎఫెక్టివ్ గా ఉండేది. అటువంటి ఒక టాలెంటెడ్, గిఫ్టెడ్, మన తెలంగాణ ముద్దుబిడ్డ మన మధ్య లేరు. వారు ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో శాసన పరిషత్తు సభ్యులుగా ఉండటం మనకు గర్వ కారణమైన విషయం. కాబట్టి వారి ఆత్మకు

శాంతి కలగాలని, నా తరపు నుంచి, మా పార్టీ తరపు నుంచి సంతాపాన్ని తెలియజేస్తున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్:- పద్మశ్రీ నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారి గురించి సభ నాయకులు, సభ్యులు వ్యక్తం చేసినటువంటి అభిప్రాయాలతో నేను కూడా ఏకీభవిస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు మాజీ సభ్యులైన శ్రీ నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారి మృతిపట్ల ఈ సభ తీవ్రమైనటువంటి సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, శోకార్తులైన వారి కుటుంబ సభ్యులకు ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నది.

శ్రీ నేరెళ్ల వేణుమాధవ్ గారు 1932 డిసెంబర్ 28వ తేదీన ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం వరంగల్ పట్టణంలోని మట్టెవాడలో జన్మించారు. వీరు 1972-78 కాలంలో గవర్నర్ కోటాలో శాసన పరిషత్తుకు నామ నిర్దేశమయ్యారు. వీరు విశ్వ విఖ్యాత మిమిక్రి కళాకారులు. బహు భాషా కోవిదులు. విదేశాలలో ఆయన ఎన్నో మిమిక్రి ప్రదర్శనలు ఇచ్చి, మిమిక్రి కళకు ప్రపంచవ్యాప్తంగా గుర్తింపును తీసుకొని వచ్చాడని అనడంలో ఎంతమాత్రం కూడా సందేహం లేదు. 2001వ సంవత్సరంలో భారత ప్రభుత్వం వీరిని పద్మశ్రీ పురస్కారంతో సత్కరించింది. వివిధ విశ్వ విద్యాలయాలు ఆయనను గౌరవ డాక్టరేట్తో సత్కరించాయి. వీరు తమ 86 సంవత్సరాల వయసులో తన స్వగ్రామంలో 2018, జూన్ 19వ తేదీన మరణించారు. వీరి ఆత్మకు శాంతి చేకూరేందుకు గాను ఆ భగవంతుడిని ప్రార్థిస్తూ, రెండు నిమిషాలు సభ మౌనం పాటించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

(సభ రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించింది.)

శ్రీ మహమ్మద్ అలీ వట్టిర్:- (మైకు లేకుండా) అధ్యక్షా, మీరు కొండగట్టు మృతుల సంతాప తీర్మానం గురించి మాట్లాడే ముందు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఇక్కడే ఉన్నారు కాబట్టి మార్క్స్ లైట్ ఒకటి ఉంది, మేము ప్రొటెస్ట్ చేయడం లేదు.

మిస్టర్ చైర్మన్:- దేశంలో ఒక ప్రాంతంలో, మన రాష్ట్రంలో తీవ్రమైనటువంటి దురదృష్టసంఘటనలు జరిగాయి. కాబట్టి వాటి గురించి చదివిన తరువాత మిగతా విషయాల గురించి మాట్లాడుదాం. ఈ రెండు సంఘటనల పట్ల చైర్మన్ గా నేనే ఈ సంతాప ప్రతిపాదనలు ప్రవేశ పెడుతున్నాను. అందుకు సభ్యులు సహకరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

జగిత్యాల జిల్లా కొండగట్టు దేవస్థానం సమీపంలో సెప్టెంబర్ 11వ తేదీన ఫిరంగుల బుగ్గల ప్రమాదంలో మరణించిన వారి మృతి పట్ల ఈ సభ తీవ్ర సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, శోకార్తులైన వారి కుటుంబ

సభ్యులకు, తన ప్రగాఢమైన సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నది. ఈ ప్రమాదంలో 62 మంది మరణించడం, 52 మంది గాయపడటం అత్యంత విషాదకరం. ఈ దుర్ఘటన మనందరి మనసులను తీవ్రంగా కలచివేసింది. ఈ ప్రమాదాలలో మరణించిన వారి కుటుంబాలను ఆదుకోవడం కోసం ఆర్థిక సహాయాన్ని అందించడంతోపాటు, ఇతర చర్యలను ప్రభుత్వం తీసుకున్నది. గాయపడిన వారికి ప్రభుత్వం పూర్తి ఖర్చులతో చికిత్స అందిస్తున్నది. గాయపడిన వారందరూ త్వరగా కోలుకోవాలని ఈ సభ ఆకాంక్షిస్తున్నది. మరణించిన వారి కుటుంబాలకు ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియజేస్తూ, మృతుల ఆత్మకు శాంతి కలగాలని ఈ సభ భగవంతుడిని ప్రార్థిస్తున్నది.

కేరళ రాష్ట్రంలో గత ఆగస్టు నెలలో భారీ వర్షాలు, వరదల వల్ల అపార ప్రాణ మరియు ఆస్తి నష్టం జరగడం అత్యంత విచారకరం. కేరళ రాష్ట్రాన్ని అతలాకుతలం చేసిన వరదలు లక్షలాది మందిని నిరాశ్రయులను చేశాయి. ఎవరూ ఊహించని విధంగా జరిగిన ప్రకృతి వైపరీత్యానికి యావత్ దేశం ఆందోళన చెందింది. బాధితులను ఆదుకోవడానికి, సహాయ చర్యలలో పాలు పంచుకోవడానికి ప్రజలంతా ఎంతో మానవత్వంతో ముందుకు వచ్చారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ.25 కోట్ల నగదు సహాయం అందించడంతోపాటు అవసరమైన వాటర్ ప్యూరిఫైయర్ ప్లాంట్లను మరియు 500 టన్నుల బియ్యాన్ని ఆ రాష్ట్రానికి పంపించడం జరిగింది. తెలంగాణలోని ఉద్యోగులు, వివిధ స్వచ్ఛంద సంస్థలు, ప్రజాప్రతినిధులు, సామాన్య ప్రజలు కూడా స్పందించి, విరివిగా విరాళాలు అందించి, ఆపద సమయంలో తోటి వారిని ఆదుకోవడానికి స్నేహ హస్తం అందించారు. వారి మానవీయతను ఈ సభ అభినందిస్తున్నది. వరద తాకిడికి గురైన కేరళ రాష్ట్రం త్వరగా కోలుకోవాలని ఈ సభ ఆకాంక్షిస్తూ, వరదలలో మరణించిన వారి కుటుంబాలకు తమ ప్రగాఢ సానుభూతి తెలుపుచున్నది. కొండగట్టు ప్రమాదంలో మరణించిన వారికి మరియు కేరళ రాష్ట్రంలో వరద ప్రమాదంలో మరణించిన వారి ఆత్మలకు శాంతి కలగాలని ఈ సభ భగవంతుడిని ప్రార్థిస్తూ, రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

(సభ రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించింది.)

మిస్టర్ చైర్మన్ :- సభ సమ్మతితో సభను నిరవధికంగా వాయిదా వేస్తున్నాను.

(సభ మధ్యాహ్నం గం. 12.48 నిమిషములకు నిరవధికంగా వాయిదా పడింది.)

**“Published under Rule 316 of the Rules of Procedure and Conduct of
Business in the Telangana Legislative Council and Printed
at the Assembly Press, Public Gardens, Hyderabad.”**

